

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

XIV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 9 ДЕЦЕМБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

ПОТПРЕТСЕДНИК:

Д-р КОСТА ПОПОВИЋ

СЕКРЕТАРИ:

АНТЕ КОВАЧ и МИЛАН МРАВЉЕ

Присутни ГГ. Министри: Министар пољопривреде Јурај Деметровић, Министар војске и морнарице Армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар финансија Д-р Милорад Ђорђевић, Министар за физичко васпитање народа Др. Лавослав Ханжек.

Почетак у 10,30 часова.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника;
2 — Саопштење указа о одсуству Министра иностраних послова Г. Богољуба Јевтића, кога ће заступати др. Алберт Крамер Министар без портфеља;
3 — Саопштење извештаја Сената, да је на свом VI редовном састанку усвојио у целини Законски предлог о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске;
4 — Саопштење законског предлога Министра правде: Предлог закона о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова;
Предлог Закона о седиштима и територијалној надлежности апелационих судова;
Предлог Закона о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима;
Предлог Закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима;
5 — Министар иностраних послова враћа Скупштини за њену архиву по један потврђен примерак Закона о уговору о социјалном осигурању између Краљевине Југославије и Републике Аустрије и Закона о допунском споразуму уз Уговор о трговини и пловидби између Краљевине С.Х.С. и Краљевине Италије;
6 — Саопштење интерпелација Милоша П. Драговића на Министра унутрашњих послова; Векослава Спинчића и другова, народних посланика, на Министра финансија; Др. Будислава Гргура Анђелиновића, народног посланика, на Министра саобраћаја; Др. Марка Кожуља, народног посланика, на Министра шума и рудника; Др. Николе Николића и другова, народних посланика на Министра унутраш-

њих послова; Др. Игњата М. Толића, народног посланика, на Министра правде и Стјепана Ваљавца, народног посланика на Претседника Министарског савета;
(Види текст интерпелација на крају седнице у прилозима).

7 — Саопштење извештаја Верификационог одбора о доласку др. Ханса Мозера, адвоката из Земуна, за народног посланика на место Отмара Ресели-а.

8 — Саопштење извештаја Одбора за молбе и жалбе;

9 — Конституисање Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о избору народних посланика;

10 — Министар правде тражи овлашћење за пројужење кривичног поступка против народних посланика;

11 — Одсуства г. г. народних посланика;

12 — Молбе и жалбе;

13 — Разна акта;

14 — Одговор Министра војске и морнарице на питање народног посланика Мите Димитријевића.

Говорици: Министар војске и морнарице, Армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић и Мита Димитријевић.

Дневни ред: Претрес извештаја Одбора за проучавање Законског предлога о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима, која се преносе лађом.

Говорици: Известилац Петар Марковић и Јован Довезенски.

2 — Избор Одбора за проучавање законских предлога о измени уводног закона за Законик о поступку судском у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова, о седиштима и територијалне надлежности апелационих судова, о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима и о измени § 253 Закона о јавним бележницима.

Претседник Др. Коста Кумануди: Отварам XIV редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходне седнице.

Секретар Анте Ковач прочита записник XIII редовног састанка.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има ли каква приметба на записник? (Нема). Приметбе нема, оглањујем да је записник примљен.

Изволите саслушати један указ Његовог Величанства Краља. (Сви посланици устају и Претседник прочита Указ).

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

Пошто ће се Наш Министар иностраних послова Јевтић Богољуб бавити извесно време у иностранству, то, на предлог Претседника нашег Министарског савета а на основу чл. 12 Закона о уређењу Врховне државне управе постављамо:

За заступника нашег Министра иностраних послова Др. Крамера Алберта, нашег Министра без портфеља.

Претседник нашег Министарског савета нека изврши овај указ.

АЛЕКСАНДАР, с.р.

5 децембра 1932 године
у Београду.

Претседник Министарског савета,

Др. М. Српкић, с.р.

(По прочитању Указа сви посланици кличу:
„Живео Краљ!“)

Изволите чути извештај Сената.

Секретар Анте Ковач чита: Сенат Краљевине Југославије извештава Народну скупштину да је на свом 6 редовном састанку, одржаном 18 новембра 1932 године, усвојио у целини упућени му законски предлог о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске.

Претседник Др. Коста Кумануди: Овај извештај прима се на знање. Изволите чути законске предлоге.

Секретар Анте Ковач чита: Г. Министар правде подноси Скупштини на решење:

Предлог закона о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова;

Предлог закона о седницама и територијалној надлежности апелационих судова;

Предлог закона о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима;

Предлог Закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима.

Претседник Др. Коста Кумануди: Предлажемо да се за проучавање ова четири законска предлога изабере један одбор и да тај избор извршимо на крају седнице. Прима ли Скупштина овај предлог? (Прима). Према томе на крају седнице извршићемо избор овога одбора. Изволите чути потврђене законе.

Секретар Анте Ковач чита: Г. Министар иностраних послова враћа Скупштини за њену архиву по један потврђен примерак Закона о уговору о социјалном осигурању између Краљевине Југославије и Републике Аустрије и Закона о допуномском споразуму уз уговор о трговини и пловидби између Краљевине С.Х.С. и Краљевине Италије.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ови потврђени закони примају се на знање. Изволите чути интерпелације.

Секретар Анте Ковач чита: Г. Милош П. Драговић, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра унутрашњих послова о поступку среског начелника у Крапини поводом одузимања ловачке пушке г. Стјепану Ваљавцу, народном посланику;

Г. Вјекослав Спинчић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра финансија о неисплаћивању пензије бившим радницима, југословенским поданицима, од стране фабрике дувана на Ријечи.

Г. Др. Будислав Гргур Анђелиновић, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра саобраћаја о организацији Поморске управе.

Г. Др. Марко Кожуљ, народни посланик, упућује интерпелацију Г. Министру шума и рудника о одузимању рударског права инж. Петру Нештровићу.

Г. г. Др. Никола Никић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра унутрашњих послова о догађају у Великој Иванчи, Среза младењачког, на дан 8 новембра 1932 године;

Г. Др. Игњат М. Толић, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра правде о случају Др. Милоша Раданчевића, бившег краљевског јавног бележника и адвоката у Слатини;

Г. Стјепан Ваљавец, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Претседника Министарског савета о поступку г. Павла Матице, Министра шума и рудника;

Г. г. Милутин Јелић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Претседника Министарског савета о повраћају стечених права оним чиновницима, који су служили у Јужним крајевима раније присаједињеним Црној Гори.

(Види текст интерпелација на крају седнице у у прилозима).

Претседник Др. Коста Кумануди: Прочитане интерпелације упутиће се надлежним Г. Г. Министрима. Изволите чути одборски извештај.

Секретар Анте Ковач чита: Верификациони одбор подноси Скупштини на решење свој извештај о доласку Др. Ханса Мозера, адвоката из Земуна, за народног посланика на место г. Отмара Реселија, који је поднео оставку. Извештај гласи:

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Верификациони одбор примио је преко Претседништва Народне скупштине оставку на посланички мандат г. Отмара Реселија, народног посланика за Срез бачко-паланачки, Бановине дунавске.

По разматрању изборних аката и кандидатских листа, Верификациони одбор је констатовао да је листа среског кандидата Д-ра Гедона Дуђерског оставком г. Отмара Реселија испуњена, те како се овде појављује случај из § 66 став други Закона о

избору народних посланика по коме се за народног посланика има позвати онај срески кандидат истога среза између кандидата везаног за истога носиоца кандидатске земаљске листе, који има највиши број гласова иза среског посланика, који је оставком изгубио мандат.

Како су у овом срезу били кандидати осим г. Д-ра Гедеона Дуиђерског још Др. Ханс Мозер, адвокат из Земуна чији је заменик Јакоб Штуј, приватни чиновник из Бачке Паланке и Павле Татић, типографски радник из Новог Сада, чији је заменик Данчик Парашки, земљорадник из Турије, то је Верификациони одбор утврдио, да је после среског кандидата Д-ра Гедеона Дуиђерског, чији је заменик г. Отмар Ресели дао оставку на мандат, највиши број гласова добио Др. Ханс Мозер, адвокат из Земуна и то 1839 гласова насрам кандидата Павла Татића, који је добио свега 81 глас.

На основу изложеног и § 66 Закона о избору народних посланика, Верификационом одбору је част, предложити Народној скупштини, да изволи огласити и позвати за народног посланика Д-ра Ханса Мозера, адвоката из Земуна.

Секретар,

Претседник,

Др. Бранко Бараћ, с. р. Верификационог одбора,
Др. Миленко Марковић, с. р.

Чланови: Никола Соколовић, с. р., Јовина Р. Кандић, с. р., Мил. Ђ. Перић, с. р., Вјекослав Спидер, с. р., Др. Ст. Кнежевић, с. р., Др. Живан М. Лукић, с. р., Др. Богдан Видовић, с. р.

Претседник Др. Коста Кумануди: Овај је извештај раздан г. г. народним посланицима и стављам га на гласање. Господа која су против овог извештаја нека изволе устати. (Сви седе). Објављујем да је извештај примљен и проглашујем г. Др. Ханса Мозера за народног посланика за Срез бачко-паланачки.

Изволите чути извештаје Одбора за молбе и жалбе.

Секретар Анте Ковач саопштава:

Одбор за молбе и жалбе подноси Скупштини на решење извештаје по молбама: Азема Радовића, Петра Сењановића, Данила Јанковића, Владислава Чеха, Драгутина Илека, Саве Казанчића, Др. Милорада С. Павловића, Др. Ивана Несторовића, Др. Богумила Вошњака, Др. Николе Петровића, Невене Малетића, Ане Шивића и других, Др. Драгољуба С. Ђокића, Др. Милана Стојковића, Милорада К. Стојковића, Гојка Доганчића, Др. Слава Чермеља, Лепосаве Н. Балачевић, Слободана и Бојане Хајдук Вељковић, Бошка Машића и других, Даришке Красић-Драшковић, Софије Прокић и других, Тихомира Антоњијевића, Др. Милана Максимовића, Драгомира Ариаутовића, Бранислава Станојевића, Др. Ђива Сушила, Степана Деканића и Младена Герића.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ови извештаји Одбора за молбе и жалбе штампаше се и раздати г. г. посланицима и ставити на дневни ред када то Скупштина одлучи.

Изволите чути конституисање скупштинских одбора.

Секретар Анте Ковач чита: Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона

о избору народних посланика за Народну скупштину извештава да се конституисао и изабрао за претседника г. Др. Нинка Перића, за потпретседника г. др. Будислава Гргура Анђелиновића и за секретара г. Тришка Нинковића;

Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама у закону о удружењима, зборовима и договорима извештава да се конституисао 23 новембра т. г. и изабрао за претседника г. Виктора Погачника, за потпретседника г. др. Милана Метикоша и за секретара г. Ђорђа Ђирића.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ова конституисања примају се на знање. Изволите чути издавање суду Господе посланика.

Секретар Анте Ковач чита: Господин Министар правде тражи овлашћење за продужење кривичног поступка противу народних посланика:

Г. др. Глише Тадића за дело из § 139 и 302 Кривичног закона;

Г. г. Милана Божића и другога за дело из § 302 Кривичног закона;

Г. Хусеина Кадића за дело из § 104 Кривичног закона;

Г. Ристе Ђокића за дело из § 139 Кривичног закона и

Г. Др. Лавослава Ханжека за дело из § 380 Кривичног закона.

Претседник Др. Коста Кумануди: Овај захтев Господина Министра правде упутиће се Имунитетном одбору. Изволите чути отсуства господ посланика.

Секретар Анте Ковач чита: Господин Матеј Мацековић, народни посланик, моли за 14 дана отсуства због болести, г. Др. Милан Поповић, народни посланик, моли за 2 дана отсуства ради хитних приватних послова, г. Влада Спахић, народни посланик, моли за 10 дана отсуства ради хитних приватних послова.

Претседник Др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражена отсуства? (Одобрава). Оглашујем да су отсуства одобрена. Изволите чути молбе и жалбе.

Секретар Анте Ковач чита:

Молбе и жалбе, које су поднели: Андрија Остојић, Др. Иван Д. Булија, Општина Заградака у Срезу качерском, Милорад Антоњијевић, Милош Љубучић, Владимир Марјановић, Живко Радивојевић, Милан Ф. Милетић, Слободан П. Завишић, Михајло М. Сокић, Цвијета Бан, Фанија М. Мратићковић, Грађани општине Мислођинске Срез-посавски, Иван Кос, Олга Новаковић, Др. Широ Шеат, Велимир и Перко деца Станка Бошковића, Ђуро Стојковић, Марија Лукач, Олга Кокотовић, Управа манастира Студенице, Марица Р. Пајкић, Станко А. Маркотић, Анте Дрмач, Радован Докић, Станоје Ђудић, Мирко Јовановић инвалид, Петар И. Шоћ, Светозар Савић, Друштво југословенских агрикултурних техничара, Праг, Милош Урошевић, Лепосава Мијајловић, Марија Томинац, Цвита Шуљић, Симо Н. Мартиновић, Жарко Радановић, Страхинца М. Ђорђевић, Зорка Јовановић, Др. Сергије Софотеров, Јованка Ивановић, Душан Ивковић, Станислав и Драгутин Ракић, Марија Једличка, Обрад Н. Грујић, Павле Остојић, Др. Анте С. Фери, Пера Фарчић—Приша, Ђуро Палавршић, Петар Рожић, Вид Блажевић, Фран Крус, Жика Јовановић, Зора Павић удова, Илија Ј. Николић, Иван Крз-

нарић, Ана Херман, Никола М. Јовановић, Стјепан Претих, Александар Долбиш, Јован Андрић, Јосип Безић, Векослав Зидарић, Божо Јевтић, Милан С. Ђиљак, Михајло Рашић, Стана В. Новаковић, Др. Лазар Новаковић, Горда Ломпар, сељани села Тумаре и Мачијевића, Ристо Ј. Хајдуковић, Антон Ђуришић, Ленка С. Томић, пижмињер Александар Бустић, Цвета Симић, Јелена Драчић, Недељко Бабић, пижмињер Милош Веселиновић у име аутоколоништа Повардарја, Милорад Шарковић, Јосиф Смиљанић, Марко Кацаревић, Сава Прцовић и другови, Иван Лишјак, Стево Лопичић, Маришко Црнорић, Софија С. Бркић, Суљо Х. Селимовић, Фрањо Вавпетич, Милан Пашић, Драга К. Марковић, Љубица Илић, Јосип П. Лишен, Михајло Поповић, Јуро Јандречић, Општина свилајначка, Јово Јкичић—Вукделија, Нура Данфовић, Винцент Крајинчић и Ката Вуковић, Драгојло Грујић, Мехо Мујић, Тежман Николић, Јован Б. Поповић и Севастија С. Томић, Јосип Мусачић, Јека Милиновић, Лазар Томић, Др. Илија Т. Иличковић, Јакоб Пере, Јосип Швајгер, Здравко Баумгартнер, Павле Јанковић, Димитрије Митић, Халид А. Мусић и други, Тихомир Миладиновић, Ернст Зувић, Драгица Келшил, Душан Ђ. Королија, Загорка Котлајић, Др. Милан Кићевац, Натко Ј. Лукеж, Радисав Танацковић, Илија Скрлатовић, Јелисавета —Цана Ж. Којадиновић, Александар Ошвалт, Гавра Стејић, Др. Наталија Бабунски, Пижмињер Стеван Младеновић, Иван Јовановић, Ђуро Ремењар, Жарко М. Ковачев, Влајко Јовичић, Михајло и Магдалена Пшеница, Лука Бачмаги, Вишеслав Милосављевић, Никола Милановић, Богољуб В. Обрадовић, Живљак Ј. Јурић, Суд општине Пањевачке, Пеналона Бакић, Милева Млинаревић, Јован Почеквић, Милица Младеновић-Вучић, Божана Милетић, Милорад Т. Константиновић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Прочитане молбе и жалбе упутиће се Одбору за молбе и жалбе. Изволите чути разна акта:

Секретар Антe Ковач чита:

Разна акта, која су поднели: Др. Јован Клицов, пензионер из Сплита, Јакобина Бензија учитељица из Суботице, Осредње друштво „Кршћанска Школа“ из Љубљане, Савез општинских службеника Краљевине Југославије шаље поздравни телеграм Г. Претседнику Народне скупштине и моли за повољно решење законског предлога о општинама, Савез удружења југословенских градитеља-грађевинара, Радници и намештеници из Кочевља, Крајев. Медо-строков. Одбор В.Д.С.З.Ј. Марибор, Радници и намештеници из Загорја, Звеза Рударјев Подружница Забуковца, радници и намештеници Велика Ки-кинда, Савез радника животињних намирница Подруж-ница Дубровник, Савез приватних намештеника По-дружница Вања Лука, Месни међуструковни Одбор Суботица, и радници и намештеници из Рушо, Обла-сни одбор удружења ратних инвалида, Чачак, Сме-дерево, Травник, Крушевац, Удружење ратних ин-валида Салаш, Старе Сове, Шибеник, Преваље, Пе-тровац, Пожега, Радовљица, Врање, Обласни одбор удружења ратних инвалида за Дравску бановину, Пожаревац, Сремска Митровица, Зајечар, Мостар, Удружење ратних инвалида Приморске бановине, Сплит, Поповац, Ниш, Дубровник, Бачка Топола, Мурска Субота, Макарска, Зувенберг, Апатин, Гло-жањ, Маренберг, Ново Место, Доња Лендава, Врх-

ник, Рибница, Бехковац, Бајиша, Гламоч, Птуј, Нови Сад, Јесеница, Крмељ, Велика Пољана, Кња-жевац и Логатец. Удружења ратних инвалида: Чан-товар, Мокрин, Бирије, Зеленика, Тузла, Метко-вић, Дрине, Вел. Кикинда, Голубац, Петровац, Неготин и Сврљиг.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ова се акта примају на знање. Има реч г. Министар Војске и морнарице да одговори на питање народнога посланика г. Мите Димитријевића и другога о потрошњи домаћег пиринач за исхрану војске.

Министар војске и морнарице, армијски генерал Дра-гомир Ж. Стојановић: Господо народни посланици, го-спода народни посланици Мита Димитријевић, Јордан Бабаковић и Крста Стрезовић на дан 20 октобра ове године упутили су ми ово питање: Највишом иниција-тивом и бригом за народно благостање Његова Вели-чанства Краља још 1923 године, на претставку једне депутације сељана произвођача пиринач у кочанском срезу одлучено је било да се наш пиринач, као домаћи пољопривредни производ троши у нашој војсци. Те го-дине III армија почела је искључиво за исхрану војске трошити кочански пиринач, а делимично и струмички. Показало се да је наш домаћи пиринач по издашности хранљивих елемената бољи од сваког страног увезеног пиринач. Поред овог разлога по-стоји разлог још више да у ово време тако оштре кризе на Југу потрошња пиринач у нашој војсци буде искључива и у свима армијама на целој нашој домовинској територији.

Треба нарочито нагласити да је са падом цена пољопривредних производа народ свуда доведен до тешког и критичног стања, а у Јужној Србији то стање погоршано је у толико више што су и друге привредне гране поред жита, као обделавање мака и производња опијума, а такође и дувана због јако ниских цена престале да исхрањују и издржавају економски наше Јужне крајеве.

Изложивши све ово част нам је замолити Го-сподина Министра, да нам изволи у Народној скуп-штини одговорити на ово питање:

1) У којој размери и да ли се у свима армијама троши за исхрану наше војске наш домаћи пиринач, по квалитету и по хранљивим елементима бољи од сваког увезеног пиринач?

На ово питање мени је част дати ово обавештење:

Питање домаће пољопривреде уопште а нарочито производње пиринач у Јужној Србији сматрао сам као питање од великог и општег националног зна-чаја, те сам у свима приликама предузимао потребне мере да се домаћим производима у повереном ми ре-сору да првенство. Већ две године, са малим изузет-ком, готово сви артикли људске и сточне хране (пше-ница, пасуљ, зоб, сено и слама) потребни за исхрану војника и војно државне стоке, набављају се искљу-чиво од произвођача непосредно, путем сталних војних комисија или посредно, преко Савеза и Задруга, као претставника произвођача.

И ако сам у почетку овогодишње сезоне наба-вака хране за војску наредио, да се за исхрану вој-ника код свих команда на целој територији набавља пиринач домаћег порекла — кочански, ово наређење морало се је у неколико изменити, а са разлога:

1) Што Кочанска земљорадничка задруга за уна-пређење пиринач на расписаним лицитацијама не-

радо учествује, вероватно у жељи, да се набавка пиринча изврши од ње без такмичења, те да би на тај начин искључила сваку конкуренцију и постигла што бољу цену за свој производ.

2) Уколико је ова задруга и учествовала на лиценцијама или пак само доставила своје понуде командама, понуђене цене су увек биле знатно веће од цена по којима су домаћи трговци нудили испоруку тог истог — кочанског пиринча.

Тако на пример: Главни савез српских земљорадничких задруга понудио је Команди III армијске области испоруку кочанског пиринча прве врсте по 4,05 динара, друге врсте по 3,85 динара килограм, док је једна домаћа трговачка кућа понудила истој команди такође кочански пиринч прве врсте по цени 3,80 динара, а друге врсте по цени 3,70 динара килограм.

3) Што се овако иначе високе цене пиринчу повећавају још и за износ транспортних трошкова за оне количине, које би се набавиле за потребе гарнизона I, II и IV армијске области који просечно износе око 0,30 динара по килограму, и, најзад,

4) Што се првенство државним предузећима и земљорадничким задругама може дати само онда, ако су им квалитативни услови, понуде и цене исте и једнаке са понудама осталих понуђача.

Из свих наведених разлога, потрошња нашег домаћег кочанског и струмичког пиринча за исхрану војника морала је да буде сведена само на потребе гарнизона на Југу наше државе, код којих су транспортни трошкови минимални, док код осталих гарнизона других армијских области само ако је ова набавка рентабилнија за државу, пошто су и буџетска средства за исхрану војске ограничена.

Да би се ипак помогло домаћим произвођачима пиринча у Јужној Србији наредио сам команданту III Армијске области, чији гарнизони још нису осигурали пиринчем, да проуче могућност и рентабилност набавке пиринча непосредно од произвођача, без учешћа кочанске земљорадничке задруге за производњу пиринча, да би се на тај начин дала могућност произвођачима да свој производ продаду по већој цени, а војци да се тим артиклом снабде по повољној цени.

Међутим, Командант III Армијске области поднео ми је извештај, да се пијачна цена пиринчу на кочанској пијаци и продаји из слободне руке креће између 3,80 до 4 динара килограм, те ако би се овој цени додали трошкови комисије око пријема пиринча, проценат растура, транспортни трошкови за дотур у друге гарнизоне и обавезне државне таксе и дажбине, набавна цена би била знатно већа цена по којима команде сада врше набавку пиринча по гарнизонима на осталим армијским територијама.

То је, господе народни посланици, мој одговор на питање господе народних посланика. (Аплауз и узвици: Живео!).

Претседник Д-р Коста Кумануди: Има реч народни посланик г. Мита Димитријевић.

Мита Димитријевић: Господин Министар војске и морнарице образложио нам је рачунски зашто не може наш домаћи кочанско-струмички пиринч узимати за исхрану наше војске и ја немам ништа против тога рачунског дела. И сам Г. Министар вели да се мора водити рачуна, у којим границама се креће могућност финансирања исхране наше војске.

Мени није стало да ли ће се куповати пиринч

од задруга, јер има свега једна задруга, него ми је стало до тога да се купује од оних хиљада сељака, који доносе пиринч у својим врећама чак од Штипа, Кочана, Винице и Струмице на пазар. Г. Министар има потпуно право да каже оно што занста и треба рећи задругама, то јест да задруге не треба да онемогућују већ напротив да помажу набавку домаћих производа за војску, али ја морам још додати да би било много боље да целокупна наша војска троши домаћи пиринч, а не само онај део војске на Југу. Ја сам рачунао да ће се наћи начина, баш оном особитом несебичном организацијом наше војске, да се скину сви они трошкови на комисије и ово и оно, па чак да се иде и толико далеко, да се скину и транспортни трошкови, па да се нађе могућности и код Министарства саобраћаја за стварање транспортних олакшица, како би наш домаћи пиринч, најбољи по квалитету и хранљивим састојцима био храна не само наше војске на Југу, него и оне на северним границама; и не само храна III армије, него и II и I, IV и V, дакле од Битоља и Скопља чак до Марибора. Ја молим Г. Министра војске и морнарице, изјављујући да сам задовољан његовим одговором, да употребити све, па да убеди у потребу овога и Краљевску владу и Г. Министра саобраћаја, те да се на овај начин смање сви они узгредни комисијски и транспортни трошкови, који чине да наш пиринч постаје за војску скупљи. Треба трошити наш, а не туђи пиринч у нашој војсци. Јер из туђе државе даваће се и премије и све чинити да њихов пиринч постане и јефтинији само да би се убила цена нашем пиринчу, и тиме да се убије и наша народна привреда и благостање у народу.

На Југу просто онај народ нема од чега да живи: жито ништа, дувану је пала цена до ужаса, креће се између 5, 6 и 7 динара просечно, а пиринч је артикал за који треба највише муке, по цео дан у пролеће и лето гази народ воду до колена, да подигне пиринч. Ја вам кажем да је пиринч још једини спасоносни артикал, који треба да подигне привредну снагу онога народа и зато понављам још једанпут молбу на Г. Министра војске и морнарице, да учини са своје стране све, да се поље оним путем, који је обележила висока иницијатива нашега Краља, то јест да наша војска троши наш пиринч и наше домаће производе. (Одобравање и плесак).

Претседник Др. Коста Кумануди: Прелазимо на дневни ред: Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима која се преносе лађом.

Известилац Петар Марковић: Господе народни посланици, Одбор за проучавање законског предлога пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима који се преносе лађом, расмотрио је конвенцију са поменутиим законским предлогом и част му је поднети Народној скупштини следећи извештај:

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање законског предлога о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима која се преносе лађом, усвојен 21 јуна 1929 године на XII сесији Међународне конференције рада, која је заседавала у Женеви од 30 маја до 21 јуна 1929 године, завршио је поверени му посао на својој II седници од 18 новембра 1932 године усвојивши текстуелно законски предлог у начелу и

појединостима, те према томе Одбору је част предложити Народној скупштини, да овај законски предлог изволи усвојити.

За известиоца Одбор је одредио г. Петра Марковића народног посланика.

18 новембра 1932 год.

Претседник Одбора,

Београд.

Јован С. Довезенски, с. р.

Секретар,

Хаазим Чохаџић, с. р.

Чланови: Милорад Симић с. р., Хасан Торомановић с. р., Раденко Н. Сарачевић с. р., Ристо Ђокић с. р., Петар К. Марковић с. р., Булага Дервишић с. р.,
Др. Стјепан Кнежевић с. р.

(Види предлог закона у прилозима XIII редовног састанка).

Господо посланици, у низу мера, које је предузела Међународна Конференција Рада за заштиту радника уопште и радне људске снаге, налази се и ова конвенција.

Наша држава не само као члан Друштва Народа, већ и као држава, која има своју трговачку флоту како на мору тако и на реци, заинтересована је овом Конвенцијом, јер се истом регулишу права и обавезе трговаца при експедирању робе, која се има превозити лађама било за нашу земљу у виду увоза било из наше земље у виду извоза.

Зато молим Народну скупштину да исту, као посве умесну, изволи ратификовати текстуелно како је усвојена од стране Конференције Рада и поднета Скупштини.

Потпретседник Др. Коста Поповић: Има реч г. Јован Довезенски.

Јован Довезенски: Господо народни посланици, после једнога великога и тешкога рата, кога пре тога историја није запамтила, остављено је пуно трагова беде и невоље. Тај рат оставио је пуно бескућника и невољника. После уговора о миру, државе победнице, па и побеђене, приступиле су једној међународној организацији ради зближења између себе, ради упознавања између себе и ради упознавања тежине живота и рада.

Поред других мера Друштво Народа је засновало и Биро Рада, који води бригу о свима радним људима тако рећи целога света. У XIII одељку Версајског уговора одређено је стварање Међународног Бироа Рада и он је озакоњен 21 јуна 1929 године. У дванаестом свом заседању, Биро је решио да се постара и о радницима, који на својим леђима преносе терете на железницама и лађама, па је том приликом донето решење да се на балама означе и тежина, те да се употреби механика, машина, онде где не може да издржи људска снага. И да се контролише рад, сваки такав пакет, таква бала мора да буде означена у погледу тежине на полазном месту да би приликом утовара или истовара била употребљена механичка сретства, а никако људска снага, која не може да издржи такав терет.

Наша је држава приступила томе уговору и она овим начином хоће да то узакони преко Народне скупштине да би признала тај Међународни уговор, који је једна благодет за радни свет. Ви сте чули тај предлог закона од господина известиоца и ја, после

ово неколико речи, молим Народну скупштину да прими овај законски предлог и да га изгласа. (Пљесак).

Потпретседник Др. Коста Поповић: Пошто се нико није јавио за реч прелазимо на гласање. Молим господина секретара да изволи прозивати г. г. народне посланике.

Секретар Милан Мравље прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
Ађић Анте — за
Аксентијевић Александар — отсутан
Алексић Коста — за
Алиловић Шаџир — отсутан
Анђелиновић Гргур Будислав Д-р — отсутан
Антонијевић Душан — за
Антуновић Јосип — отсутан
Аранђеловић Јован — за
Ауер Људевит Д-р — за
Бабамовић Јордан — за
Баљић Салих — отсутан
Бањац Љубомир — за
Бараћ Бранко — за
Батинић Јозо — отсутан
Бачић Стјепан Д-р — за
Бенко Јосип — за
Бешировић Димитрије Р. — за
Богдановић Исо — за
Божкић Милан — за
Борисављевић Страхиња — за
Бркић Стјепан — за
Брушија Радослав — за
Будишин Стеван — за
Буквић Александар — за
Буновић Милан — за
Ваљавец Стјепан — отсутан
Варда Север — за
Васиљевић Стеван Д-р — за
Величковић Милалин — отсутан
Вељковић Вељко — за
Видаковић Витомир — за
Видић Јеша Д-р — за
Видовић Богдан Д-р — отсутан
Војиновић Јован В. — отсутан
Вошњак Богумил Д-р — за
Вујић Димитрије В. — за
Вукићевић Богић Д-р — отсутан
Гавранчић Отон Д-р — за
Гавриловић Ото — за
Гајшек Карло — за
Главички Божидар — отсутан
Господиетић Фрањо — отсутан
Грајић Перо — отсутан
Грба Милован Д-р — за
Грбић Емилијан — за
Грђић Васиљ — за
Грубановић Милан — отсутан
Грубер Фрањо Д-р — отсутан
Давидовић Витомир — за
Даниловић Живко — отсутан
Деметровић Јурај — за
Дервишић Булага — за
Димитријевић Мита — за
Димитријевић Хаџи-Тодор — за
Добровић Милан С. — отсутан
Добровољац Милан Ј. — отсутан
Довезенски Јован С. — за

- Додић Александар Така — за
 Дошен Мирко Д-р — отсутан
 Драговић Милош П. — отсутан
 Дрљача Бранко — за
 Дрмел Алоџиј — за
 Дубоковић Јурај — за
 Бокић Риста — за
 Борђевић Владимир — отсутан
 Бурић Михаило — за
 Елеговић Иво Д-р — за
 Живановић Милан — отсутан
 Живанчевић Михаило — отсутан
 Живковић Негосим Д-р — отсутан
 Живојиновић Душан М. — отсутан
 Захарић Чедомир — отсутан
 Зельковић Бошко — отсутан
 Землић Јакоб — за
 Ивандекић-Ивковић Мирко Д-р — отсутан
 Иванишевић Петар — за
 Иванчевић Душан — за
 Илић Срђа Милан Др. — отсутан
 Исаковић Миливоје Ђ. — за
 Исаковић Мито — за
 Јанковић Велизар Д-р — за
 Јевремовић Драгољуб Д-р — за
 Јевтић Животије — за
 Јевтић Милутин Ал. — отсутан
 Јевтић Михаило Р. — за
 Јевтић Радован — отсутан
 Јелић Милутин — отсутан
 Јеличић Божа С. — за
 Јеремић Живојин — за
 Јован Андрија — за
 Јовановић Александар — за
 Јовановић Ђока — отсутан
 Јовановић Јова — за
 Јовичић Добросав — за
 Кадих Хусеин — отсутан
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — за
 Кандић Јовиша К. — за
 Катић Милош — за
 Каћански Стеван — за
 Кешељевић Никола Д-р — отсутан
 Клицић Антон — за
 Кнежевић Ловро — отсутан
 Кнежевић Стјепо Д-р — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин Карло — за
 Кожуљ Марко Д-р — за
 Којић Драгутин Д-р — за
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Д-р — отсутан
 Костић Милорад Ј. Д-р — отсутан
 Краљевић Драган Д-р — за
 Крамер Алберт Д-р — за
 Крафт Стеван Д-р — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — отсутан
 Крстић Владимир — отсутан
 Крстић Милутин — отсутан
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — за
 Кујунџић Богољуб К. — за
 Кумануди Коста Д-р — отсутан
 Кунтарић Анте Д-р — за
 Куњашић Јоахим — за
 Куртовић Војко — за
 Куртовић Шукрија — за
 Лазаревић Милован М. — за
 Лазаревић Тодор Д-р — за
 Лазаревић Теодосије К. — за
 Лазаревић Филип С. Д-р — отсутан
 Леушић Ђуро Д-р — за
 Лисаван Младен Д-р — за
 Лончаревић Иван Д-р — отсутан
 Лончар Иван — за
 Лончар Станко — за
 Лукић Живан Д-р — отсутан
 Лулић Петар — отсутан
 Макар Дако — за
 Максимовић Божидар — за
 Максимовић Стјепан — отсутан
 Маланчец Владо Д-р — отсутан
 Маринковић Војислав Д-р — отсутан
 Марјан Ђуро — за
 Марјанац Симо — за
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Д-р — за
 Марковић Милорад Р. — за
 Марковић Никола — за
 Марковић Петар К. — за
 Мastroвић Анте Ф. — за
 Матица Павао — за
 Матић Ђока Н. — за
 Мацековић Матија — отсутан
 Машић Марко — за
 Метикош Милан Д-р — отсутан
 Мијић Милан Ђ. — за
 Милетић Вјекослав Д-р — за
 Милетић Владислав — за
 Милошевић Гавро — за
 Милошевић Младен П. — за
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — отсутан
 Мисирлић Јован Т. — отсутан
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — за
 Михаиловић Светислав Д-р — за
 Мохорић Иван — отсутан
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — отсутан
 Најдорфер Мирко — за
 Недељковић Урош Р. — за
 Никић Никола Д-р — отсутан
 Никић Федор Д-р — отсутан
 Никодијевић Аранђел Д. — отсутан
 Николић Бранко Д-р — отсутан
 Нишковић Трипко — отсутан
 Нуић Петар Д-р — отсутан
 Њамцул Ранко Д-р — за
 Обрадовић Алекса Ј. — за
 Остојић Ђуро Д-р — отсутан
 Павлич Алоџиј — отсутан
 Палачек Иван Д-р — отсутан
 Парабуњски Ђорђе — отсутан
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — отсутан
 Патриогић Љуба — за
 Перић Матеј Д-р — отсутан
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нинко Д-р — отсутан

Перко Драгутин В. — за
 Петковић Милан — отсутан
 Петовар Ловро — за
 Петрак Никола — отсутан
 Петричић Живко Д-р — за
 Петровић Марко — за
 Пешић Милутин — за
 Пивко Људевит Д-р — за
 Пиштелић Славко А. Д-р — отсутан
 Погачник Виктор — за
 Поповић Димитрије Он. — отсутан
 Поповић Добривоје Гер. Д-р — отсутан
 Поповић Душан — отсутан
 Поповић Јефtimiје — за
 Поповић Коста Д-р — председава
 Поповић Милан В. — отсутан
 Поповић Милан Д-р — отсутан
 Поповић Светислав Д-р — за
 Прањак Недељко — за
 Прека Никола — за
 Прекоршек Иван — отсутан
 Принцип Јово — отсутан
 Прша Шиме Д-р — за
 Пустослемшек Раство — за
 Пуцелъ Иван Ј. — за
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — отсутан
 Радовић Саво Д-р — отсутан
 Радоњић Милан — отсутан
 Радоњић Миљан — отсутан
 Рајић Тоша Д-р — за
 Рако Јанко Д-р — отсутан
 Рапе Стане Д-р — за
 Рорбахер Јулијан Д-р — отсутан
 Савић Аранђел П. — за
 Савић Сава В. — за
 Савковић Илија — за
 Санто Гавро Д-р — за
 Сарачевић Раденко — отсутан
 Секулић Милан Д-р — отсутан
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за
 Симић Милорад — отсутан
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Д-р — отсутан
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — за
 Спасовић Вукашин — отсутан
 Спахић Владо — отсутан
 Спиндлер Вјекослав — за
 Спичић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Д-р — отсутан
 Стајкић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — отсутан
 Станић Андра — за
 Станишић Владимир Д-р — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — отсутан
 Станојевић Милутин — отсутан
 Стевановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — за
 Степановић Милан Р. — отсутан
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Д-р — за
 Стојадиновић Милослав Д-р — за
 Стојковић Милан Ђ. Д-р — за
 Стошић Стаменко — за

Стрезовић Крста — отсутан
 Суботић Никола Д-р — отсутан
 Тадић Глигорије Д-р — за
 Теодоровић Војислав — отсутан
 Тешић Максим — за
 Толић Игњат М. Д-р — отсутан
 Томић Јакоб — за
 Тонић Тодор Р. — за
 Топаловић Милан — за
 Торомановић Хасан — отсутан
 Трбић Василије — за
 Трбојевић Урош Д-р — за
 Трифуновић Љубиша — отсутан
 Тркуља Станко — отсутан
 Триковић Ставра К. — отсутан
 Ђирић Ђорђе — за
 Ђирић Стеван — за
 Ђуковић Милан — отсутан
 Узуновић Никола — отсутан
 Урек Иван — за
 Урошевић Мирко Ил. — за
 Урукало Сергије — за
 Фиданчевић Тома Д-р — отсутан
 Физир Виктор — отсутан
 Фоторић Арса — за
 Хајдињак Антон — за
 Ханжек Лавослав Д-р — за
 Хасанбеговић Авдо Д-р — за
 Хођера Светислав В. — отсутан
 Хрибар Никола — за
 Христић Бора — отсутан
 Цемовић Филип — отсутан
 Церер Антон — за
 Ципушевић Методије — за
 Чорбић Бранко — отсутан
 Чохаџић Хазим — отсутан
 Шарковић Тихомир — отсутан
 Шега Фердо — за
 Шелмић Драгић М. — отсутан
 Шећеров Славко Д-р — за
 Шиљеговић Владимир — отсутан
 Шифтар Стеван — за
 Шнајдар Фрањо — за
 Шуменковић Илија Д-р — отсутан
 Шурмин Ђуро Д-р — отсутан

(После гласања)

Потпретседник Др. Коста Поповић: Изволите чути, господо, резултат гласања. Гласало је свега 174 народна посланика и сви су гласали за. Према томе објављујем да је законски предлог о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима, која се преносе лађом, у начелу примљен.

Прелазимо на претрес у појединостима. Пошто се нико не јавља за реч изволите чути г. известиоца да прочита § 1.

Известилац Петар Марковић чита § 1 по извештају одбора.

Потпретседник Др. Коста Поповић: Прима ли Народна скупштина § 1 (Прима.) Објављујем да је § 1 примљен. Изв лите чути § 2.

Известилац Петар Марковић: чита § 2.

Потпретседник Др. Коста Поповић: Прима ли Народна скупштина § 2 (Прима.) Објављујем да је § 2 примљен.

Прелазимо на коначно гласање о овом законском предлогу. Изволите чути прозивку.

Секретар Милап Мравље прозива народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Аврамовић Бранко — за
 Ађић Анте — за
 Аксентијевић Александар — отсутан
 Алексић Коста — за
 Алиловић Шакир — отсутан
 Анђелиновић Гргур Будислав Д-р — отсутан
 Антонијевић Душан — за
 Антуновић Јосип — за
 Аранђеловић Јован — за
 Ауер Људевит Д-р — отсутан
 Бабамовић Јордан — отсутан
 Баљић Салих — отсутан
 Бањац Љубомир — за
 Бараћ Бранко Д-р — за
 Батинић Јозо — отсутан
 Бачић Стјепан Д-р — за
 Бенко Јосип — за
 Бешировић Димитрије Р. — за
 Богдановић Исо — за
 Божић Милап — за
 Борисављевић Страхиња — отсутан
 Бркић Стјепан — за
 Брушија Радослав — за
 Будинић Стеван — за
 Буквић Александар — за
 Буновић Милап — за
 Ваљавец Стјепан — отсутан
 Варда Север — за
 Васиљевић Стеван Д-р — за
 Величковић Миладин — отсутан
 Вељковић Вељко — за
 Видаковић Витомир — за
 Видић Јеша Д-р — за
 Видовић Богдан Д-р — отсутан
 Војиновић Јован В. — отсутан
 Вошњак Богумил Д-р — за
 Вујић Димитрије В. — за
 Вукићевић Богић Д-р — отсутан
 Гавранчић Отон Д-р — за
 Гавриловић Ото — за
 Гајшек Карло — за
 Главички Божидар — отсутан
 Господнетић Франьо — отсутан
 Грајић Перо — отсутан
 Грба Милован Д-р — за
 Грбић Емилијан — за
 Грђић Васиљ — за
 Грубановић Милап — отсутан
 Грубер Франьо Д-р — отсутан
 Давидовић Витомир — за
 Даниловић Живко — отсутан
 Деметровић Јурај — за
 Дервишић Булага — за
 Димитријевић Мита — за
 Димитријевић Хаџи-Тодор — за
 Добровић Милап С. — отсутан
 Добровољац Милап Ј. — за
 Доволенски Јован С. — за
 Додић Александар Така — за
 Дошен Мирко Д-р — отсутан
 Драговић Милош П. — отсутан
 Дрљача Бранко — за

Дрмељ Алојзиј — за
 Дубоковић Јурај — за
 Бокић Ристо — за
 Борђевић Владимир — отсутан
 Ђурић Михаило — за
 Елеговић Иво Д-р — за
 Живановић Милап — отсутан
 Живанчевић Михаило — отсутан
 Живковић Негосим Д-р — отсутан
 Живојиновић Душан М. — за
 Захарић Чедомир — отсутан
 Зельковић Бошко — отсутан
 Земљић Јакоб — за
 Ивацкић-Ивковић Мирко Д-р — отсутан
 Иванишевић Петар — за
 Иванчевић Душан — за
 Илић Срђа Милап Др. — отсутан
 Исаковић Миливоје Ђ. — за
 Исаковић Мито — за
 Јанковић Велизар Д-р — за
 Јевремовић Драгољуб Д-р — за
 Јевтић Животије — за
 Јевтић Милутин Ал. — отсутан
 Јевтић Михаило Р. — за
 Јевтић Радован — отсутан
 Јелић Милутин — отсутан
 Јеличић Божа С. — за
 Јермић Живојин — за
 Јован Андрија — за
 Јовановић Александар — за
 Јовановић Тока — отсутан
 Јовановић Јова — за
 Јовичић Добросав — за
 Кадић Хусеин — отсутан
 Кајмаковић Омер — за
 Каламатијевић Михаило Р. — за
 Кандић Јовиша К. — за
 Катић Милош — за
 Каћански Стеван — за
 Кешелевић Никола Д-р — отсутан
 Клинич Антон — за
 Кнежевић Ловро — отсутан
 Кнежевић Стјепо Д-р — за
 Ковач Анте Љ. — за
 Ковачевић Драгутин Карло — за
 Кожуљ Марко Д-р — за
 Којић Драгутин Д-р — за
 Коман Албин — за
 Костић Драгутин Д-р — отсутан
 Костић Милорад Ј. Д-р — отсутан
 Краљевић Драган Др. — за
 Крамер Алберт Д-р — за
 Крафт Стеван Д-р — отсутан
 Крејчи Антон — за
 Крстановић Ристо — отсутан
 Крстић Владимир — отсутан
 Крстић Милутин — отсутан
 Крстић Михаило В. — отсутан
 Крстић Симо — отсутан
 Кузмановић Лазар К. — отсутан
 Кујунџић Андрија К. — за
 Кујунџић Богољуб К. — за
 Кумануди Коста Д-р — отсутан
 Кунтарић Анте Д-р — за
 Куњашић Јоахим — за
 Куртовић Војко — за
 Куртовић Шукрија — за

- Лазаревић Милован М. — за
 Лазаревић Тодор Д-р — за
 Лазаревић Теодосије К. — за
 Лазаревић Филип С. Д-р — за
 Леушић Ђуро Д-р — за
 Лисавац Младен Д-р — за
 Лончаревић Иван Д-р — отсутан
 Лончар Иван — за
 Лончар Станко — за
 Лукић Живан Д-р — отсутан
 Лулић Петар — отсутан
 Макара Дако — за
 Максимовић Божидар — за
 Максимовић Стјепан — отсутан
 Малачећ Владо Д-р — отсутан
 Маринковић Војислав Д-р — отсутан
 Марјан Ђуро — за
 Марјанац Симо — за
 Маркић Фрањо — за
 Марковић Миленко Д-р — за
 Марковић Милорад П. — за
 Марковић Никола — за
 Марковић Петар К. — за
 Мastroвић Анте Ф. — за
 Матица Павао — за
 Матић Ђока Н. — за
 Мацковић Матија — отсутан
 Машић Марко — за
 Метикош Милан Д-р — отсутан
 Мијић Милан Ђ. — за
 Милетић Вјекослав Д-р — отсутан
 Милетић Владислав — за
 Милошевић Гавро — за
 Милошевић Младен П. — за
 Милутиновић Милинко Р. — за
 Милутиновић Милорад Ђ. — отсутан
 Мисрлић Јован Т. — отсутан
 Митровић Јован Р. — отсутан
 Михаиловић Илија П. — за
 Михаиловић Светислав Д-р — за
 Мохорић Иван — отсутан
 Мравље Милан — за
 Мулалић Мустафа А. — за
 Најдорфер Мирко — отсутан
 Недељковић Урош Р. — за
 Никић Никола Д-р — отсутан
 Никић Федор Д-р — за
 Никодијевић Аранђел Д. — отсутан
 Николић Бранко Д-р — отсутан
 Нишковић Тришко — отсутан
 Нуић Петар Д-р — отсутан
 Њамцул Ранко Д-р — за
 Обрадовић Алекса Ј. — за
 Остојић Ђуро Д-р — отсутан
 Павлић Алојзиј — отсутан
 Палачек Иван Д-р — отсутан
 Парабућски Ђорђе — отсутан
 Паранос Шпиро Ф. — отсутан
 Пахерник Фрањо — отсутан
 Патригић Љуба — за
 Перић Матеј Д-р — отсутан
 Перић Миливоје Ђ. — отсутан
 Перић Нишко Д-р — отсутан
 Перко Драгутин В. — за
 Петковић Милан — отсутан
 Петовар Ловро — за
 Петрак Никола — отсутан
 Петричић Живко Д-р — за
 Петровић Марко — за
 Пешић Милутин — за
 Пивко Људевит Д-р — за
 Пиштелић Славко А. Д-р — отсутан
 Погачник Виктор — за
 Поповић Димитрије Он. — отсутан
 Поповић Добривоје Гер. Д-р — отсутан
 Поповић Душан — отсутан
 Поповић Јефимије — за
 Поповић Коста Д-р — председава
 Поповић Милан В. — отсутан
 Поповић Милан Д-р — отсутан
 Поповић Светислав Д-р — за
 Прањак Недељко — за
 Прека Никола — за
 Прекоршек Иван — за
 Принцип Јово — отсутан
 Пруша Шиме Д-р — за
 Пустослемшек Расто — за
 Пуцељ Иван Ј. — за
 Радивојевић Лазар Љ. — за
 Радић Иван — отсутан
 Радовић Саво Д-р — отсутан
 Радоњић Милан — отсутан
 Радоњић Миљан — отсутан
 Рајић Тоша Д-р — за
 Рако Јанко Д-р — отсутан
 Рапе Стане Д-р — за
 Рорбахер Јулијан Д-р — отсутан
 Савић Аранђел П. — за
 Савић Сава В. — за
 Савковић Илија — за
 Санто Гавро Д-р — за
 Сарачевић Раденко — отсутан
 Секулић Милан Д-р — отсутан
 Селић Јоца М. — за
 Селмановић Алија — за
 Симић Милорад — отсутан
 Симовић Александар М. — отсутан
 Смиљанић Тома Д-р — отсутан
 Сокић Милоје М. — за
 Соколовић Никола — за
 Спасовић Вукашин — отсутан
 Спахић Владо — отсутан
 Спиндлер Вјекослав — за
 Спинчић Вјекослав — отсутан
 Сршкић Милан Д-р — отсутан
 Стажић Јосип — отсутан
 Стајковић Никола — отсутан
 Станић Андра — за
 Станишић Владимир Д-р — отсутан
 Станојевић Драгомир М. — отсутан
 Станојевић Милутин — отсутан
 Стевановић Живојин Ар. — за
 Стевановић Милан — за
 Степанов Миливој — за
 Степановић Милан Р. — отсутан
 Стефановић Игњат — отсутан
 Стијић Милан Д-р — за
 Стојадиновић Милослав Д-р — за
 Стојковић Милан Ђ. Д-р — за
 Стошић Стаменко — за
 Стрезовић Крста — отсутан
 Суботић Никола Д-р — отсутан
 Тадић Глигорије Д-р — за

Теодоровић Војислав — за
 Тешић Максим — отсутан
 Толић Игњат М. Д-р — отсутан
 Томић Јакоб — за
 Тонић Тодор Р. — за
 Топаловић Милан — за
 Торомановић Хасан — отсутан
 Трбић Василије — за
 Трбојевић Урош Д-р — за
 Трифуновић Љубиша — отсутан
 Тркуља Станко — отсутан
 Трпковић Ставра К. — отсутан
 Ђирић Ђорђе — за
 Ђирић Стеван — за
 Ђуковић Милан — отсутан
 Узуновић Никола — отсутан
 Урек Иван — за
 Урошевић Мирко Ил. — за
 Урукало Сергије — за
 Фиданчевић Тома Д-р — отсутан
 Физир Виктор — отсутан
 Фотирић Арса — за
 Хајдињак Антон — за
 Ханжек Лавослав Д-р — за
 Хасанбеговић Авдо Д-р — за
 Хођера Светислав В. — отсутан
 Хрибар Никола — за
 Христић Бора — отсутан
 Цемовић Филип — отсутан
 Церер Антон — за
 Чипушевић Методије — за
 Чорбић Бранко — отсутан
 Чохаџић Хазим — отсутан
 Шарковић Тихомир — отсутан
 Шега Фердо — за
 Шелмић Драгић М. — отсутан
 Шећеров Славко Д-р — за
 Шиљеговић Владимир — отсутан
 Шифтар Стеван — за
 Шнајдар Фрањо — за
 Шуменковић Илија Д-р — отсутан
 Шурмин Ђуро Д-р — отсутан

(После гласања)

Потпретседник Др. Коста Поповић: Изволите чути резултат гласања. Гласали је 158 народних посланика и сви су гласали за. Тиме је Предлог закона о пројекту конвенције о назначивању тежине на великим колетима која се преносе лађом, усвојеном 21 јуна 1929 године на 12 сесији Међународне конференције, која је заседала у Женеви, коначно примљен, и у смислу Пословника упутиће се на даљи рад Сенату.

Господо, дајем 10 минута одмора да би се могли споразумети о саставу одбора за проучавање законских предлога које је Г. Министар правде упутио. То су: Предлог закона и измени уводног Закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова; предлог закона о седиштима и територијалној надлежности апелационих судова; предлог Закона о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима и предлог закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима.

Потпретседник Др. Коста Поповић: Настављамо рад господо. На дневном реду је избор одбора за проучавање законских предлога које је поднео Народној скупштини г. Министар правде. Поднета је свега једна кандидатска листа за избор ових одбора. Молим г. секретара да прочита ову кандидатску листу.

Секретар Анте Ковач: Кандидатска листа за избор одбора за проучавање законских предлога о измени уводног Закона за Законик о поступку судском у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова; о седиштима и територијалној надлежности апелационих судова; о аутентичном тумачењу § 110 закона о чиновницима и о измени § 253 Закона о јавним бележницима. Чланови: 1 — Др. Светислав Михајловић, 2 — Др. Бранко Николић, 3 — Др. Јеша Видић, 4 — Радован Јевтић, 5 — Љубиша Трифуновић, 6 — Иван Лончар, 7 — Др. Богумил Вошњак, 8 — Др. Анте Кунатарић, 9 — Др. Људевит Ауер, 10 — Др. Отон Гавранчић, 11 — Др. Никола Никић, 12 — Никола Соколовић, 13 — Др. Богдан Видовић, 14 — Др. Тодор Лазаревић, 15 — Богољуб Кујунџић, 16 — Др. Петар Нуић, 17 — Др. Вјекослав Милетић, 18 — Др. Марко Кожуљ, 19 — Др. Владимир Станшић, 20 — Др. Милорад Костић, 21 — Михајло Јевтић, 22 — Др. Стјепан Бачић, 23 — Др. Стјепо Кнежевић, 24 — Др. Сава Радовић, 25 — Др. Живан Лукић, 26 — Тришко Нинковић, 27 — Михаило Крстић, 28 — Мирко Урошевић, 29 — Петар Марковић, 30 — Тодор Тонић и 31 — Јефтимје Поповић.

Потпретседник Др. Коста Поповић: Прима ли Народна скупштина предложену кандидатску листу? (Прима.) Објављујем да је предложена кандидатска листа примљена.

Молим господо чланове одбора да се састану у 4 часа ради конституисања одбора, а оставља им се рок од 24 часа да би могли свршити поверени им посао.

Са вашим пристанком, а пошто је дневни ред исцрпљен, данашњу седницу закључујем, а другу заказујем за сутра пре подне у 10 часова са овим дневним редом: Претрес извештаја Одбора на молбе и жалбе по молбама Азема Рамовића, Петра Сењановића, Владислава Чеха, Данила Јанковића и других, Драгутина Јилска, Саве Казанџића, Др. Милорада С. Павловића и другова, Др. Ивана Несторовића, Др. Богумила Вошњака, Николе Петровића, Невене Малетић, Ане Шевић и других, Др. Драгољуба С. Ђокића, Др. Милана Стојковића, Милорада К. Стојковића, Гојка Доганчића, Др. Лала Чермеља, Лепосаве Н. Баланчевић, Слободана и Бојане Хајдук Вељковић, Др. Бошка Машића и других, Даринке Красић-Драшковић, Софије Прокић и других, Тихомира Антонијевића, Милана Максимовића, Драгомира Арнаутовића, Бранислава Станојевића, Др. Бива Супила, Степана Деканића, и Младена Јегића. Прима ли Скупштина овај дневни ред (Прима.) Објављујем да је овај дневни ред примљен. Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 12 часова.

ПРИЛОЗИ

Интерпелација на Господина Министра унутрашњих послова.

Среско начелство у Крапини решењем својим Бр. 10063 од 30 октобра тек. год. одузело је ловачку двоцевку пушку г. Ваљавцу Стјепану, народном посланику. Краљевска Банска управа Савске бановине на жалбу г. Ваљавца, место да незаконито решење среског начелства у Крапини обеснажи, она је напротив то решење одобрила.

Господин Ваљавец Стјепан је народни посланик и самим тим фактом угледна личност, која је још поред тога имала све уредне документе који се траже по закону о ношењу оружја а уз то и закупца ловишта, па се није смело ни у ком случају према њему овако поступити, изузевши случај, где се има применити кривични закон.

Среско начелство у Крапини овим својим поступком унизило је углед једнога од народних посланика на противзакони начин а Краљевска банска управа, пренебрегавајући овај факат, допринела је још више унижењу тога, данас врло потребног, угледа.

Са изложенога част ми је умолити Господина Министра, да ми у једној од наредних седница Народне скупштине изволи одговорити:

1) Да ли је вољан да одмах нареди именованим подручним органима да ово противзаконито решење већ извршено ставе ван снаге и да се г. Ваљавцу одузето оружје одмах врати;

2) Да ли је вољан узети на одговорност и казнити Среског начелника у Крапини за ово незаконито решење а тако исто и чиновника Краљевске банске управе Савске бановине, који је ово решење обеснажио;

3) Да ли је вољан да заштити од својих подручних органа углед народних посланика како у овом тако и у другом случају, где се злонамерним и противзаконитим актима овај углед унижава.

24 новембра 1932 године

Београд.

Милош П. Драговић, с. р.
народни посланик.

Интерпелација посланика професора Вјекослава Спинчића на господина Министра финансија у питању уређења и исплаћивања пензија бившим радницима и радницама, југословенским држављанкама и држављанима, у фабрици дувана на Ријеци.

Господине Министре,

Гласом чл. 2 прилога Нептунских конвенција од 20 јула 1925 године преузела је наша Влада да регулише све пензије помоћи и додатке на скупоћу бивших радника и радница фабрике дувана на Ријеци, који имаду Југословенско држављанство, односно који стичу то држављанство на основу горњег споразума, те је у то име, на основу горњег споразума, имала наша држава да прими од Италије лира 1,000.000. Ту своту исплатила је Италија Југославији већ године 1929 путем Мини-

старства иностраних дела. Ово Министарство својим актом Пов. бр. 14270 из 198 од 2 јануара 1929 да се има протувредност ове суме употребити за пензије сходно чл. 2 Нептунскога споразума о пензијама од 20 јула 1925 приопћенога у Службеним новинама бр. 266 од 16 новембра 1928 и ратификованог 14 новембра 1928.

Министарство финансија потврдило је под бројем 3847 од 15 јануара 1929 примитак споменуте своте пошто је Народна банка својим актом број 3667 од 11 јануара 1929 одобрила на рачуну Министарства финансија протувредност од динара 2,969.000.

Прошле су од тога три године, а наша држава још није исплатила бивше раднице и раднице творнице дувана на Ријеци. Престиж државе захтева да се донесе закон за њихову исплату, такођер с разлога што су раднице и радници деценијама уплаћивали у пензионни фонд своје приносе, па према тому свота од милијун лира не преставља државни новац, већ надокнаду за фонд који припада радницама и радницама. Споминем још да међу нашим народом на Сушаку и у Каставштину дјелује јако зло, околност што раднице творнице дувана наше народности, које су остале на Ријеци и које су ради своје народности изгубиле зараду, а нису касније оптирале за Југославију, већ аутоматски постале талијанске држављанке, примајући од талијанске Владе по свему у реду.

Досадања заузимања и моја и разних других код разних чимбеника државе нарочито код Вас Господине Министре, кому сам у ствари писао у форми неке врсти споменице дне 10 септембра тек. године, да се бившим радницама и радницама наше народности и нашега држављанства исплати оно што им иде, а зашто је наша држава добила од Италије један милијун лира, остала су без икаквог успеха.

Стога сам присиљен, тјерам бедом и оправданим ријечима интересената, упутити Вам Господине Министре следећу интерпелацију, на коју молим да ми благоизволите одговорити:

Да ли сте вољни донијети пред Народну скупштину у најкраћем року закон за коначно уређење и исплаћивање пензија свију бивших радница и радника Југословенскога држављанства у фабрици дувана на Ријеци?

19-XI-1932.

Београд.

Проф. Вјекослав Спинчић, с. р.
народни посланик

Анте Кунтарић, с. р.
народни посланик

Интерпелација народног посланика Д-р Будисава Гргур Анђелиновића на Г. Министра саобраћаја по питању организације Поморске управе.

После уједињења образована је у нашој земљи јединствена Поморска област у Бакру као другостепена Поморска власт. Теоретски су функције

другостепене Поморске власти у Трсту, као надлежне власти за некадашње аустријско приморје, те другостепене Поморске власти у Ријеци, као другостепене Поморске власти за некадашње угарско-хрватско приморје, пренесене на Поморску област у Бакру. Фактички се пак, мало по мало, читава власт и вођење читаве Поморске политике сконцентрисало у Министарству саобраћаја у Београду. Године 1921 објављено је то и формално.

Иако је тај ресор Министарства водио један од прворазредних чиновника, са 30 годишњом праксом поморског стручњака, Поморска управа вођена из Београда потпуно је затајила. Инострана штампа, без разлике, износила је тешке прекоре на наш рачун. Доживели смо објаве у званичним билтенима адмиралитета пријатељских држава, да је пловидба у нашим морима несигурна. То је све приморало нашу Владу, да образује концем године 1924 Дирекцију Поморског саобраћаја у Сплиту, као другостепену власт Поморске управе, како би се средиле прилике на нашем мору.

У тешким данима, када се је здрава Југословенска мисао, која се покрила са принципом најшире децентрализације, почела борити с једне стране са партикуларистичким хрватским тенденцама које су се граничиле са сепаратизмом, а друге стране шовинистичким и хегемонистичким српским тенденцама, које су се покривале са појмом кругог централизма, и питање Поморске управе добивало је свој политички значај. Као и у другим питањима није се ствар проматрала са гледишта добре управе, него са ситних гледишта разних политичких тендената. Тако се је у години 1926 и год. 1928 покушало *via facti* укинути Дирекција поморског саобраћаја у Сплиту и поново све централизовати у Министарству саобраћаја у Београду.

Ово врлудање у погледу на нашу управу уопште, а поморску нарочито од фаталног је уплива на наше поморство и на читаву поморску политику Југославије. Трговачко-обртничка комора у Сплиту, којој је претседник народни посланик Дубоковић, којој је једном свом поднеску каже: „Београд је... туђ у поморском животу. Доста је навести чињеницу, да ми, пре 14 година након уједињења, нисмо успјели да фиксирамо једну политику, која би водила довољно рачуна о нашим лукама у тарифском и техничком погледу. У томе је бесумње узрок мало познавање ових потреба са становишта општих интереса цјелине“.

Сувишно је говорити о поморству и буџетима Министарства саобраћаја. То је посебна тачка питања, о чему ће се говорити на другом мјесту и другом приликом.

За карактеристику мишљења које влада у одлучујућим круговима довољно ми је цитирати, Господине Министре, неколико ставака из записника сједнице Акционог одбора за промицање промета у нашим лукама, држане у просторијама Завода за унапређивање спољне трговине 15 октобра 1932 год. расправљало се о питању упућивања нашег жита кроз домаће луке на Јадрану.

Претседник Речне пловидбе г. Требињац рекао је; према записнику дословце овако: „... држава нема интереса да погодује дириговању промета на нашу Јадранску обалу. Та обала наиме, по његовом схватању за интересе наше државе губи важ-

ност, јер је богата нутарности одељена Динарима и Велебитом“.

На опаске и разлагање остале господе г. Требињац одговара и тврди: „... кад би предратна Србија била имала толику дужину дунавске обале какову данас има Југославија, та не би била осјећала потребу за морском обалом“.

Уз овакова становишта и овакове погледе, које Ви лично, Господине Министре добро знате, не делите и оштро осуђујете, пренашање Дирекције поморског саобраћаја са Приморја у Министарство, био би задњи ударац нашем поморству и потпуно ерозање наше поморске политике, која и онако уза све Ваше настојање, постоји само на папиру.

Ја ћу све друге, техничке разлоге, који војују зато да Дирекција остане на Приморју, а потом наравски у Сплиту као центру и централној тачци тога Приморја изнијети у образложење саме интересације.

Предлози са стране, кад би се евентуално укинула Дирекција и распарчала администрација на неколико инспектората, значи потпуно непознавање ствари. Ти би инспекторати имали још мање власти него ли Дирекција и били би нека врста надзорне власти над једним делом обале без икакве шире компетенције. Захтјевало би се више чиновништва и значило би још ново и бескорисно оптерећивање буџета.

Моје је насупрот мишљење које и Ви, како сам информисан, Господине Министре, делите, — да би требало проширити дјелокруг садашње Дирекције поморског саобраћаја и пренети на исту сву ону власт, коју је негда имала на пример Поморска влада у Трсту за Аустријско приморје.

Уз овакове постојеће прилике зачудно је, да ова Дирекција уопште одговара своме позиву. Дирекција је снала на један надзорно административни орган, мјесто да се створи од ње један фактор за провађање Југословенске поморске политике.

Раније такозвана поморска влада у Трсту имала је 47 јуриста и 33 инжињера. Наша Дирекција има свега 3—4 јуристе и исто толико инжињера. Дирекција у Сплиту на завршење послала Поморске управе, укључив рибарску и техничку службу, на дужини обале од 5.172 км: са 360 лука, са 601 отока и острва, са 40 већих светлоница, 260 мањих светлоница и фењера, стоји на расположење 360 службеника.

Ето то је схваћање које су наше Владе, успркос толиких добронамерних Министара саобраћаја, успркос свих наших протеста, показала за нашу поморску политику, поморску управу и поморство уопште.

Али, ради се при томе и без једног правог рачуна. — Сви послови по субвенцијама поморских друштава свршавани су од н. пр. првог почетка у Министарству, без икаквог претходног анкетирања на Приморју, у природном амбјенту, при чему би Влада добила чисту слику посла. О тим би стварима могао изнати читаве приповјести, које не би бацала јако угодно свјетло на нашу администрацију.

Пак и питање помораца и уређење њихово, положај, ради се од првог почетка независно од Дирекције поморског саобраћаја. Ради тога двоstrukог пословања, то витално питање не може ни до данас да се реши.

Све су то детаљи, о којима ћу ја, до потребе, ако ми Ваше Господство даде могућности и одговори на ову интерпелацију, на првоме мјесту опширно да говорим.

Слободан сам стога управити на Господина Министра саобраћаја слиједућу интерпелацију:

1 Хоће ли Господин Министар саобраћаја, једном за свагда, демантирати гласове о укидању Дирекције поморског саобраћаја у Сплиту и тиме осигурати стабилитет рада у Поморској управи.

2 Како мисли Господин Министар саобраћаја осигурати Дирекцији поморског саобраћаја и правно и фактички одговарајући утицај на поморску управу и вођење поморске политике у Југославији?

3 Мисли ли Господин Министар саобраћаја у сагласности са читавом Владом изградити једном план и програм наше поморске политике и утврдити то једном изјавом у име целе Краљевске владе у Народној скупштини?

4 Мисли ли у овом буџету Поморској управи осигурати сретства, која одговарају потребама и положају у Југославији на мору.

5 Мисли ли у конкретном случају позвати на одговорност г. Трифунца и дезавуирати његове изјаве?

Молим, да ову интерпелацију чим прије ставите као прешњу, на дневни ред.

20 новембра 1932 године

Београд.

Д-р Апђелиновић, с. р.

Интерпелација др. Николе Никића и другова, народних посланика, на Министра унутрашњих послова.

Господине Министре,

Модерна управа имаде за задатак, да у народу поред осталог подиже углед власти исправним поступком спрам народа. Никада батина ни зверски поступак нису били успешна сретства у рукама полицијских власти а најмање у данашње време свести сељачкога народа, који тражи не само своја човечанска и грађанска права, него, одбијао све јаче од себе грубе ударце претставника силе.

Управо нечувени поступак полицијских власти спрам сељачког света у Младеновачком срезу 8 новембра ове године, на црквеној слави у Великој Иванчи изазива нас, да протестујемо против хапшења, везивања у окове, терања и других вехсакација са сељачким народом у Великој Иванчи.

Пригодом овога зверскога поступка уболи су бајонетом жандарми сељака Хукића из Босне, који живи у Великој Иванчи, а сељака Илију Максимовића из Велике Иванче тукли су кундацима и сатерали их у једну бару, у којој би се удавио, да му народ није прискочио у помоћ.

Због оваквог начина званичног рада полицијских органа народ се дигао на полицију, коју су сачињавали 40 жандарма и 10 агената обучених у сељачко одело и каменицама на њу напао и тиме је изазвала нежељени физички сукоб власти са народом.

Поводом свега тога молимо Вас, Господине Министре, да нам у смислу Закона о пословном реду Народне скупштине изволите одговорити у Народној скупштини:

1) Да ли Вам је познат насилни поступак полиције 8 новембра ове године, у Великој Иванчи, којом приликом је народ био кундачен, а два сељака том пригодом рањена и скоро животом страдала.

2) Ако Вам је то познато, шта сте предузели у заштиту човечјих права и живота сељака из тога краја и да ли пристајете да због великог огорчења народа скупштинска анкета испита стање ствари на лицу места и кривце преда надлежним властима на поступак.

6 децембра 1932. године

Београд.

Др. Никола Никић, с. р.

Стјепан Ваљавец, с. р.

Јозо Батинић, с. р.

Ловро Кнежевић, с. р.

Др. Иван Лоичаревић, с. р.

Др. Фрањо Грубер, с. р.

Алојзиј Павлић, с. р.

Интерпелација др. Игњата Толића, народног посланика на Министра правде.

Уважени господине Министре,

Кр. бански стол у Загребу као надворна власт водио је дисциплинске извиде против бившег крајног биљежника у Слатини др. Милоша Раданчевића, адвоката у Слатини, ради различитих злоупотреба почињених за време док је др. Милош Раданчевић водио послове јавног биљежника у Слатини.

Како сам обавештен, ови извиди завршили су се тиме, да је издано решење да се сви списи, који се односе на дисциплинске кривце бившег крајног биљежника др. Милоша Раданчевића, метну у акта, јер да је исти престао вршити функције јавног биљежника.

Пошто се у конкретном случају ради о кривцима, које далеко премашају по својој тежини онсег и карактер једноставних дисциплинских кривица, то држим да овај начин решења, донешен по Кр. банском столу у Загребу није на закону основан.

Из преписа судског записника под А чији се оригинал налази код Кр. котарског суда у Копривници разабире се, да је бивши намештеник крајног биљежника др. Милоша Раданчевића Мартин Јаржа исказао, да је др. Милош Раданчевић наложио свом особљу, да код сваке оставинске расправе за писани материјал убере од интересоване стране 25, 100, 200 Динара и више, да се на тај начин наплатило протуправно од странака годишње око 10.000.— Дин.

Исти свједок је у судском записнику од 11-IV 1931 код суда у Копривници под В исказао да је др. Милош Раданчевић на горе наложени начин од стране наплатио тежике хиљаде, па је навео следеће конкретне случајеве, гдје је више наплаћено, и то:

1	Од наследника пок. Јосипа Фелдер из Слатине	Дин. 10.000
2	Од наследника иза пок. Ревалд Олге из Слатине	" 15.000
3	Од насл. пок. Докић Павла из Мединаца Ос. 64/924	" 100
4	насл. пок. Булајић Пале из Мединаца Ос. 6/924	" 300
5	Од насл. пок. Болић Томе. Гор. Мељане Ос. 30/924	" 100
6	Од насл. пок. Лазнић Матије из Вранешева Ос. 115/24	" 200
7	Од насл. пок. Перош Антуна из Д. Кусоња Ос. 111/24	" 100
8	Од насл. Кокурић Јане из Носковаца Ос. 4/25	" 135
9	Од насл. Вучковић Гавре Ос. 29/925	" 245
10	Од насл. Чурчић Симе из Слатине Ос. 149/24	" 345
11	Од насл. Маргетић Миле из Г. Михољца Ос. 30/925	" 300
12	Од насл. Кузмић Мате из Сладојеваца Ос. 171/923	" 700
13	Од насл. Боротић Крете	" 200
14	Од насл. Немет Имбре, Хум Ос. 119/25	" 380
15	Од насл. Борот Мишка Д. Мељани Ос. 113/26	" 200
16	Од насл. Фаркаш Мишоаља Ос. 67/25	" 300
17	Од насл. Перковац Роже	" 200
18	Од насл. Кејдл Хинка из Циганке Ос. 113/25	" 320
19	Од насл. Станкић Ђуре Г. Кусоње Ос. 168/25	" 220
20	Од насл. Бобан Ивана Д. Мељани Ос. 134/25	" 215
21	Од насл. Рес Кате из Слатине Ос. 162/25	" 140
22	Од насл. Божицац Пере Д. Кусоњи Ос. 163/24	" 115
23	Од насл. Божицац Стеве Д. Кусоњи Ос. 149/25	" 210
убра	Овај сведок је исказао, да је на овај начин сведок у години 1925 Динара 12.407.— У години 1926 10.672. — Динара. У години 1927 до половине 1928 11.502.— дин. Овај сведок напоменуо је следеће случајеве из године 1926:	
25	Од насл. Бенко Јозе из Д. Кусоња Ос. 148/25	" 120
26	Од насл. Божицац Паје из Д. Кусоња Ос. 220/25	" 445
27	Од насл. Медвед Видака Ос. 158/25	" 230
28	Од насл. Потоњи Реше Ос. 199/25	" 100
29	Од насл. Благојевића Пере из Бистрице Ос. 189/25	" 345
30	Од насл. пок. Воленек Венцла Козице Ос. 173/25	" 100
31	Од насл. Угљешкић Антонија Красковић Ос. 56/26	" 200
32	Од насл. Ковач Мишка Новаки Ос. 39/26	" 100
33	Од насл. пок. Драче из Слатине	" 200

коју је своту платила Ката Јовановић из Слатине, која је ове наводе посведочила у записнику од 21 VII 1931 бр. 6918 гр. која је такођер посведочила, да јој је Др. Раданчевић исплатио мање 5.883 ди-

нара 33 паре, те је Савети Вукомановић исплатио 3000.— динара мјесто 5.415.— динара, а супругу Јеле Чепркаловић исплатио је 1500 динара уместо 2895.— динара те је све наследнике према исказу Кате Јовановић прикратио за укупну суму од 14.480 динара 33 паре.

Ката Јовановић је затражила у истом записнику, да се Др. Раданчевић притегне на одговорност и да се позове да поврати протуправно наплаћене своте, по о томе није доношено никакво решење.

Свједок Стјепан Маховић исказао је у записнику написаном код Кр. котарског суда у Слатини дне 18 јуна 1931 да му се је притужио Јошко Гал из Нове Буковице, да је морао платити Др. Раданчевићу један износ за оставинску расправу, а да му код тога није одбио износ од по прилици 700 динара, то му је Др. Раданчевић наплатио прије тога тобож за биљега, а исти свједок је исказао да је и Тобијашу Шух из Гералија Др. Раданчевић наплатио више, него што му је суд досудио.

Свједок Др. Иван Орећ исказао је у истом записнику, да је Др. Раданчевић урачунао Александру Ракићу осим судбено одређених трошкова и прије проведене расправе иза пок. Олге Ревалд око дин. 20.000.—

Др. Орећ је надаље изјавио да је Др. Раданчевић систематски више наплаћивао него што му припада по § 34 уредбе о тарифи у ос. списима од 64/30, 158/28, 137/25, 41/29, 82/24.

Пошто ја немам разлога да сумњам у вјеродостојност горе наведених свједока, јер су неки од тих као и. пр. Орећ Иван, познати као лични пријатељи и истомишљеници Др. Милоша Раданчевића, то налазим да би било потребно да се у конкретном случају поведу судски извиди и да се списи упуте на оцену Државном тужиоштву у Осјеку.

Молим с тога Господина Министра

Да би изволио усмено у Народној скупштини дати ми одговор на следећа питања:

1 Што кани предузети, да се напред изложене кривиче правилно иседе, и да се, уколико даду позитивне резултате, кривац приведе заслуженој казни.

2 Што кани предузети да се протуправним радом прикраћене странке одштете за износе за које су прикраћене.

3 Да ли намерава послати једнога органа, који би подвргао темељитој ревизији укупно пословање бившег кр. јавног биљежника Др. Милоша Раданчевића, почевши од године 1924 до дана када је решен дужности, како би спротиња овога среза дошла до својих пара, које су њој на протуправан начин одузете.

Користим се овом згодом Господине Министре, да Вас уверим о својем искреном поштовању.

5 децембра 1932 год.

Подравска Слатина

Др. Игњат Толић, с. р.
народни посланик

ЗАПИСНИК

од 9' рујна 1930

састављен код кр. котарског суда у Копривници услед замолнице кр. котар. суда у Слатини од 17 маја 1930 бр. 4844 гр. Ос. 50/27 и овос. одлука од 6 V 1930 бр. 8946 гр.

присутни:

Судаци: Др. Гамулин Анте.

Записничар: Главнић Фрањо.

Приступа позвани Мартин Јаржа, одвј. солици-
татор у Копривници, те након што је подучен у
сврху данашњег преслушања даје он у записник
следеће:

Очитовање:

Ја сам био солицитатором кроз пуне четири
године код адвоката и кр. јав. бљежника Др. Ра-
данчевића Милоша у Слатини који редовито није
провађао оставин. расправе сам, већ сам их по ње-
говом налогу провађао ја, пак ми је он наложио,
да код провађања сваке оставинске расправе, т.ј.
код сваког оставинског записника имаде обратити
становита свота већ према висини оставинске имо-
вине тобоже за писаћи материјал и да се тако до-
бивени новац посебно књижи. То је персонал по
нalogу својег послодавца и провађао, пак се је од
странака од сваке оставинске расправе тражило
становите износе од 25,100,200 дин. и више. Тај се
новац посебно спремао, пак се је тих на такав начин
сакупљених новаца накупило пред сваку годину
дана око 10.0000 дин. и те је новце за себе Др. Ра-
данчевић употребио као и остали канцеларијски
доходак.

О томе постоји у писарни Др. Раданчевића једна
књига приматака, а точније и подробније могао би
одговорити само на питања док овде то не могу
учинити, па ако је Кр. судбеном столу седморице
потребно све опширно знати, нека одреди истрагу
у којој ће се саслушавати свјedoци, пак би тамо
могао све у детаље изнестити о пословању Др. Радан-
чевића Милоша и о неповласном убирању новаца
од странака, што се коси са законом и његовим
положајем. Дали је Барачић Јосип из Хумњана баш
у наводном оставинском предмету платио своту од
300 дин., ја се данас тога више не сећам, јер се тога
Барачића не могу сјетити. Ако они остали свјedoци
тврде да јест, онда их је сигурно платио, али сва-
како у корист Др. Раданчевића.

Д о в р ш е н о

Гамулин, в. р., Главнић, в. р., Јаржа, в. р.

Записник

од 11 липња 1931

Списан код Кр. котарског суда у Копривници
на замолницу Кр. котарског суда у Слатини од
28-1-1931 бр. 4679 гр. Ос. 50/27 за саслушање Јарже
Мартина услед овос. одлуке од 26-V-1931 бр. 6599 гр.

Присутни:

Брдељац Никола, судија.

Сокачи Иван, перовођа.

На данашње рочиште приступа Јаржа Мартин
који буду упућен у предмет данашњег уредовања
и након предочења очитовања Др. Раданчевића датог
у записник код Кр. котарског суда у Слатини од
18-11-1931 бр. 1911 гр. даје у записник:

Очитовање

Ограђујем се против изјава датих у записник
од 18-11-1931 пред судом у Слатини, пак изјављујем

да све ово што он мени импутира, њему врло добро
стоји, пак ће ради тога имати прилике одговорати
пред казним судом, јер само њему слично сва-
кога вређати и оклеветати.

Зашто Др. Раданчевић не наводи на који је
начин и гдје установио у колико случајева да сам
злоупотребио његово поверење и положај.

Зашто не наводи чињенице што сам учинио?
Је ли сам можда и власно подигао новац од стра-
нака као он, па да сам ја као његов солицитатор
по његовом налогу од странака убирао новце, књижио
их у његову књигу и он је новце употребио у своју
корист, али сада о том ништа не зна и неће, да
оне тешке хиљаде, које је од сиротиње издранчио,
трпа мени на леђа. Срамота и кукавичлук, у доказ
својих навода у записник од 9 рујна 1930 позивам се
на сведока Јелицу Секеручевић, удату Познић, пак
се нека иста под присегом саслуша о томе, да ли
је Др. Раданчевић за вријеме мојег службовања
код њега, дао налог персоналу да код провађања
оставинских расправа имаде обратити од сваке странке
већ по капуту 25—300 дин., који су се износи уби-
рали у његову корист.

Напомињем, да је већ Секеручевић Јелица у
предмету саслушана, али не под присегом па је
изјавила, да ништа не зна, јер се налази у служби
код Др. Раданчевића, па када би говорила истину,
могла би онога дана фркнути из његове писарне,
али држим да под присегом неће говорити неистину.

Ја се данас након пуне три године не могу
више сјетити имена оних људи, који су на оста-
винским расправама били и колико је који тамо
платио за тобожње биљеге и писаћи материјал,
пак само наводим ознаке оставинских предмета,
имена покојника и веће убрале своте, гледе којих
сам усчувао биљешке.

Од наслеђника пок. Фелдера Јосипа из Сла-
тине, убрао је преко судбеног одобрења за оставинску
расправу 10.000,— дин.

У оставинском предмету иза пок. Ревалд Олге
из Слатине убрао је Др. Раданчевић од наследника
Ракића Леке преко судбеног одобрења за тобожњу
неку интервенцију код провађања оставинске рас-
праве износ од 15.000.— дин.

Ово ће посвједочити Ракић Лека из Вашке и
Ревалд Драгутин из Слатине или Вировитице.

У години 1924 убрао је од разних странака,
које су дошле на оставинске расправе укупно 6.923
дин., пак само наводим оставинске списе у којима
је веће износ убрао:

Од пок. Докић Павла Мединци, Ос. 64/924	100	дин.
„ „ Булајић Пале Мединци, Ос. 6/24	300	„
„ „ Болић Томе Гор. Мељани, Ос. 30/24	100	„
„ „ Јазић Матије, Вранешевци, Ос.		
115/24	200	„
„ „ Перош Антун Дол. Кусоњи, Ос.		
111/24	100	„
„ „ Кокорић Јане Носковци, Ос. 4/25	135	„
„ „ Вучковић Гавре, Ос. 29/25	245	„
„ „ Турчић Симе Слатина, Ос. 149/24	345	„
„ „ Маргетић Миле Гор. Михаљац,		
Ос. 30/25	300	„
„ „ Кузмић Мате, Сладојевици, Ос.		
171/23	700	„
„ „ Боротић Грете	200	„
„ „ Немет Имбре, Хум, Ос. 119/25	380	„
„ „ Борот Мишка, Д. Мељани, Ос.		

113/26	...	200	„
„	Фаркаш Михаљ, Ос. 67/25	300	„
„	Перковац Розе, Ос. ...	200	„
„	Кендел Хинко, Циганка, Ос. 113/25	320	„
„	Станко Ђуро, Гор. Кусоње, Ос. 168/25	220	„
„	Бобан Иван, Дол. Мељани, Ос. 134/25	125	„
„	Божинац Пере, Д. Кусоње, Ос. 163/25 (наследник син, који се противио платежу, али му се је противио платежу, али му се је Др. Раданчевић загрозио да мора платити, па нек се исти преслуша)	115	„
„	Божинац Стева, Д. Кусоњи Ос. 149/25	210	„

То су само веће своте. Од 25—100 дин. не наводим, а укупно је у год. 1925 убрао ... 12.407 „

Год. 1926

Од. пок. Бенко Јозе из Д. Кусоња, Ос. 148/25	...	120	„
„	Божинац Паје, Д. Кусоње, Ос. 220/25	445	„
„	Медвед Видака, Ос. 158/25	230	„
„	Потоњи Резе, Ос. 199/25	100	„
„	Благојевић Пере, Бистрица, Ос. 179/25	345	„
„	Воленик Венцл, Козице, Ос. 175/25	100	„
„	Угљешкић Антонија, Красковић, Ос. 56/26	200	„
„	Ковач Мишко, Новаки, Ос. 39/26	100	„

и то су само веће своте, док оне од 100 дин. не навађам.

У години 1926 убрао је тако свега 10.672 дин.

У години 1927 и до 12-VI-1928 при-
мно је свега ... 11.502 „

Како сам већ навео овим подацима преко судског одобрења постоји код Др. Раданчевића књига примитака, све су те своте у тој књизи књижите, и у веће своте, пак је то власторучно у књижицу потписао и потврдио. Напомињем, да је било примитака, који се нијесу књижили у књигу, јер их је Др. Раданчевић одмах након примитака по страници узео к себи, но то се је дешавало само онда када је одмах требао новаца. Када се саслушају сви свједоци (наследници) иза наведених покојника, чути ће се и видјети, да ли је био поштен и коректан мој послодавац или ја. Моје наводе ће посвједочити и Др. Иван Ореб, одвј. у Слатини и његов солици- татор Стјепаи Маховић из Слатине, јер су многе странке к њему долазиле у писарну пак се тужиле, како Др. Раданчевић убире велике износе код провађања оставинских расправа за билега.

Нека се преслуша и Јовановић Ката из Слатине, улица Аптичар, која ће посвједочити да је год. 1930 и зими на оставинској расправи иза пок. Драче из Слатине платила за билег на записник Др. Раданчевићу 200 дин. Има још доста свједока који ће пред судом казати које какав, а који ће свједоци изаћи на јаву ако буде потребе. Наведене билешке о убраним свотама начинио сам си зато, јер сам према погодби са Др. Раданчевићем од свеукупног добитка његовог јав. билежничтва имао добити 5% у име заслуге за мој рад. Али ми он ипак није код иступа из његове канцеларије од

наведених свота 5% у име моје заслужбине исплатити хтно.

Д о в р ш е н о

Ердељац, в. р., Сокач, в. р., Јаржа, в. р.

Број: 6918 гр. Ос. 50327

Записник

од 22 јуна 1931 год.

Списан код Кр. котарског суда у Слатини у оставинском предмету иза Бараић Јосипа ст. и усљед овос. одлуке од 17-VI-1931 бр. 6615 гр.

Присутни:

Судија: Врбанић Јосип.

Перовођа: Влајнић Алекса.

Приступа суду Јовановић Ката из Слатине, те након подуке о предмету уредовања буде преслушана како следи:

Јовановић Ката, 47 г. стара, православ. вере, удата, кућаница из Слатине, опоменута на неказ истине, изказује:

Иза пок. Мије Браза и Елизабете Драча, те Марије Радошевић, водила се је оставинска расправа код кр. јавног билежника Др. М. Раданчевића. Моји су наследници силом звали да молимо Др. Раданчевића, да оставинску расправу што прије заврши, но ја сам се бојала к њему ни ради интервенција, јер саме е бојала да нас не би огулио и зарачунао оно што га не припада, што је доиста и учинио.

Одлуком од 13-IV-1929 бр. 3117 гр. изјављена је оставинска расправа довршеном, те је за вођење оставинских свих трију расправа, јавном билежнику Др. Здравку Ковачевићу дописан трошак од 445 дин., а Др. Милошу Раданчевићу 1155 дин.

Још прије него је издана одлука 25-IV-1929, поднео је Раданчевић као наш адвокат молбу од 17-IV-1929, и затражио исплату готовине која се налазила у судбеном пологу у износу од 31.750 дин., и то на његове руке као нашег заступника.

На темељу те молбе изашла је одлука од 25-VI-1929 бр. 4997 гр. те сам ја имала добити укупно 13.554 дин. 16 п., међутим је мени Др. Раданчевић исплатио 8.400 дин., дакле за 5254 дин. 16 п. мање.

Истина је да је он платио од тога новца т. ј. од целокупног износа од 31.750 дин.: Петру Драчу 1710 дин., Др. Оребу 1000 дин., затим положио 500 дин. за Јохана и Данила Степлих и 300 дин. за Ђуру Радошевић. Коначно је имао право, да затражи 1115 дин. у име пристојбе и 445 дин. као скрбник Др. Здравка Ковачевића.

Сви износи чине суму од 5105 дин., па када би морала и сама да тај износ подмирим, ја још увјек била прикраћена за износ од 149 дин. 55 п., а тај износ могао си је он задржати за састав цитиране молбе, али ипак долази главно питање, како је он могао мени самој зарачунати све те износе, када је као јавни билежник добро морао знати колико пристојбе и дугова припада на којег наследника, те не може сав терет бацити на мене поготово не трошак расправе, трошак скрбнички, као ни трошак погребна, који је потоњи трошак са 1750 дин. имао да добије Петар Драча. Кад би ја и морала да све те трошкове носим, то не стоји, остаје још једно питање, како је Др. Раданчевић могао и осталим наследницима велике суме суетезати.

Петар Драча имао је да добије 1750 дин. за погребне трошкове и 10.883 дин. 32 п. у име наслѣдства. Укупно имао је да добије 11.883 дин. 32 п., међутим пред мојим очима и у потпуно намирење исплатио је Др. Раданчевић Петру Драчи износ од чистих 6000 дин. и тако га је прикратио за износ од 5883 дин. 32 п.

Савета Вукомановић имала је да добије 5415 дин. 66 п., а добила је и исплаћена пред мојим очима 3000 дин. или нешто око 20 дин. преко тога, те је њу прикратио за преко 2000 дин. Супругу Јеле Прикаловић исплатио је 1500 дин., а имала је да добије 2895 дин. 87 п., те је њу прикратио за 1395 дин. 87 п., укупно је дакле он нас све прикратио за 14.480 дин. 34 п.

Да си је за свој адвокатски посао за једноставни посао молбе од 17-VI-1929 г. бр. 4997 гр. зарачунао износ од 4000 дин. што би било страшно, и да је тој суми прибројно износ од 4000 дин. што би било страшно, и да је тој суми прибројно пристојбе и трошкове како сам горе цитирала, још увијек би наша прикрата изнашала износ од преко 5000 дин. Осим тога наглашујем да је оставинску расправу од 16-III-1929 водио Др. М. Раданчевић лично, те записник потписао и нас очитоване наслѣднике лично позвао да на записник допринесемо биљег од 150 дин., односно да њему тај новац дадемо, па пошто остали наслѣдници нису имали, јер су сиромаси као што сам и сама, то сам не имајући новца узјамила своту од 150 дин. и предала ју његовој намјештеници Јелици Познић, но никакову намиру нисам добила, нити је када тај износ узет у рачун Др. Раданчевић међутим на записнику од 16-III-1929 прилепио је само таксену марку од 5 дин. и тако је мојих 145 дин. пропало у џеп Др. Раданчевића уз остале горње своте.

Нисам ни знала ни ја ни остали наслѣдници да Др. Раданчевић кр. јавни биљежник не смије толике суме за себе без икаквог правног наслова задржати, јер смо били уверени да он ради под контролом власти и да он за своје чине одговара, те нисмо нити помислили да би као човјек којему је државна власт дала пуно поверење и поставила га на тако уважен и одличан положај, могао да поверење власти и народа, који јав. биљежника назива сиротињским оцем, тако злорабити и народ исцрпити у своју корист. Додајем да нас је Раданчевић и код обрачуна питао, да ли смо задовољни, јер да не би имао са нама касније окапања, а ми смо вјерујући да је његов обрачун исправан и на закону основан, те жељни као сиротиња да видимо у својој шаки дуго жељковану и очекивану имовину, изјавили да смо задовољни, на нашу жалост. Већ из његовога питања види се да је он сам врло добро знао колико је ступиња поштења у његовом обрачуна, па се хтио за случај, да његово зло дјело дође на видјело, унапред осигурати против сваког приговора тобожњом нашом изјавом задовољства.

Молим да се по свему томе поведе поступак и то хитно, те да се Др. Раданчевића притегне на одговорност, како би се друга сиротиња за у будуће сачува, а и да му се наложи, да имаде нама исплатити све оно што нам по правди и по закону припада.

Овај ми је исказ у целости прочитан, те изјављујем да сваку реч одобравам, те да се на тај исказ могу записећи.

п.п. тако је
Ката Јовановић, в. р.

Д о в р ш е н о
Врбанић, в. р. Влајинић, в. р.

Записник
од 18 јуна 1931

Списан код Кр. котарског суда у Слатини у оставинском предмету иза пок. Јосипа Барачића ст., а усљед овос. одлуке од 17-VI 1931 бр. 6615 гр.

Присутни:

Судија: Врбанић Јосип.
Перовоја: Влајинић Алекса.

Приступа на позив Маховић Стјепан и Др. Иван Ореб из Слатине, те сваки опоменути на исказ истине, а затим преслушани како слиједи:

Свједок Стјепан Маховић 34 г. ркт. вјере, адв. солицидатор, из Слатине изказује:

Мени се је притужио Јошко Гал из Н. Буковице да је Др. Раданчевићу као јавном биљежнику морао за јавнобиљежничку пристојбу платити један износ у целости како је обређен, а да му није одбио износ од оца 700 дин., што му је платио у износу од 50—100 дин. сваки пут, када је приступао к расправи, тобоже у име биљег. Исто тако притужио се је Тобијаш Сух из Териалија. Осим ових притужило ми се је више странака, којима имена не знам, а ја сам их слао Др. Раданчевићу нека нишћу намиру.

п.п. тако је
Стјепан Миховић, в. р.

Свједок Др. Ореб Иван, 49 г. рмкт. вјере, ожељен, адвокат у Слатини изказује:

У више наврата дошло је к мени више странака, те су ми се притужиле да су код јавног биљежника на рочишту код ост. расправе морале платити по 50—100 дин. и више за биљег на записник. Ја сам их упутио да те своте на записник не морају плаћати, па нека нишћу од Др. Раданчевића потврду, но он им потврду није хтио дати и странке су се враћале натраг, те рекле да су из његове канцеларије истеране. Имена тих странака данас се више не сјећам, јер за њих у том предмету нисам ништа радио.

Познато ми је надаље да је Александру Ракићу урачунао мимо судбено одређених трошкова и прије проведене расправе иза пок. Олге Ревалд за вођење, те ост. расправе износ од чини ми се 20.000 дин., а цјела актива износила је према процјени 113.000 дин.

Након што је узаконена тарифа за јавно биљежничке послове Др. Раданчевић у ост. предметима не поступа по наредби, а нарочито не по § 34 Уредбе о тарифи, већ поднаша протузаконите трошковнике, а при томе поступа овако:

Ако је оставинска имовина вредна 10.000 дин., он ову своту расчлани, те прави слиједећи трошковник:

1 — До 2500 дин. тражи	50 дин.
2 — 2500—5000 дин.	80 „
3 — од 5000—7500 дин.	150 „
4 — од 7500—10.000 дин.	160 „

Укупно 440 дин.

тражи дакле протузаконито 280 дин. више него што га по тарифи припада, јер га припада само 160 дин. Ово сам констатирао као систематски поступак код

Др. Раданчевића увидом у списе као Ос. 64/30, 158/28, 137/25, 41/29 и 82/24 и други, а вјероватно такове трошковнике правно у својој канцеларији гдје није под контролом суда.

и.п. тако је

Др. Иван Ореб, в. р.,

Влајинић, в. р.

Врбанић, в. р.

Интерпелација Милутина Јелића и другова, на-
родих посланика, на Претседника Министарског
савета.

Господине Претседниче,

Тешке прилике које су владале после уједи-
њења у појединим крајевима наше земље диктовале
су да се чиновничко питање у Јужној Србији и Црној
Гори регулише изузетно од положаја државних служ-
беника у другим крајевима наше државе. Решењем
Министарског савета Ј.Б.Бр. 15637 од 1920 године,
речено је да ће се свима чиновницима који буду слу-
жили у Јужној Србији и Црној Гори рачунати за
пензију осам месеци у годину дана. Осим тога, њи-
хове припадности биле су увећане нарочитим
додатком до 50%, што је све зависило од тежине
дојавних прилика у којима је службеник живео. Реше-
њем Министарског савета Д.Р.Бр. 42300 од 17 априла
1924 године као територија Јужне Србије означени
су сви срезови који су 1912/13 год., ослобођени од
Турака и присаједињени Србији или Црној Гори.

Чланом 137 тач. 8 Закона о чиновницима од 31
јула 1923 године ово је питање у погледу урачуна-
вања година за пензију било утолико измењено што
је чиновницима на територији свих новоослобођених
крајева од Турака признато за пензију од 1 септем-
бра 1923 године до 31 августа 1931 године сваких 6
месеци у годину дана. Сви чиновници који су слу-
жили у Јужној Србији, т. ј. у новоослобођеним кра-
јевима, без обзира да ли су ти крајеви раније били
припојени Србији или Црној Гори, приликом пен-
зионисања добијали су ту повластицу. То је трајало
све до доношења Закона о чиновницима од 31 марта
1931 године. Од тога дана Главна контрола и Др-
жавни савет оспорили су право на ту повластицу
чиновницима који су служили у крајевима Јужне
Србије; а који су раније припадали Црној Гори,
позивајући се на пропис чл. 270 тачке 13 поменутог
Закона, јер се у томе пропису помиње само Јужна
Србија а по тумачењу Главне контроле и Држав-
ног савета, тај појам не обухвата и оне крајеве Старе
Србије који су 1912/13 године присаједињени Црној
Гори.

Овакво тумачење појма „Јужна Србија“ од стране
Главне контроле и Државног савета погрешно је и
са гледишта историско-географског, и са гледишта
прописа нашег позитивног законодавства, и, најпосле,
са гледишта државне целисходности. Са гледишта
историско-географског ти су крајеви чинили једну
целину Старе Србије, ослобођене тек 1912 и 1913
године и подељена између Србије и Црне Горе. Са

гледишта нашег позитивног законодавства ти су кра-
јеви сматрани као једна нераздвојна целина, на коју
су примењена и горе поменута решења Министарског
савета и законска наређења о проширењу србијан-
ског законодавства на све те крајеве, без обзира
што су неки припадали Црној Гори. Најпосле, са
гледишта државне целисходности таквих тумачењем
с једне стране повређено је начело једнакости међу
грађанима истога краја, дајући једнима без икаквог
оправданог основа већа права него другима, а с
друге стране поништена су појединцима стечена права
противно изричним законским прописима — чл.
137 тач. 8 Закона о чиновницима од 31 јула 1923
године, решења Министарског савета Ј.Б.Бр. 15637/20,
решења Министарског савета Д.Р.Бр. 42300 од 17
априла 1924 године — чиме је пољуљана вера у по-
зитивне законе и њихову постојаност.

Са свега горе изложеног част нам је умолити
Вас, Господине Претседниче, да нам изволите одго-
ворити:

1) Да ли Вам је познато ово схватање појма
„Јужна Србија“ нашег највишег рачунско-контрол-
ног и административног суда којим се ниште сте-
чена права државних службеника на територији
једног дела Јужне Србије?

2) Ако Вам је познато, да ли сматрате да тако
неједнако примењивање законских прописа наноси
штету не само појединцима, већ да оно много штоди
државном угледу убијајући веру у неповредивост
стечених права?

3) Шта мислите предузети да се обезбеди строга
и правилна примена закона и да се једном за свагда
онемогуће случајеви повреде законом стечених права
од стране нашег највишег Административног суда.

4) Мислите ли, Вама познатим начином, повра-
тити стечена права оним чиновницима који су слу-
жили у јужним крајевима, раније присаједињеним
Црној Гори?

Примите, Господине Претседниче, и овом при-
ликом уверење нашега одличног поштовања.

Милутин Јелић, с. р.

Филип Цемовић, с. р.

Миљан Н. Радоњић, с. р.

Шукрија Куртовић, с. р.

Милоје М. Сокић, с. р.

Интерпелација Стјепана Ваљавца на Претсед-
ника Министарског савета

Господине Претседниче,

По чл. 24 Устава од 3 септембра 1931 године
налази се породица и брак под особитом заштитом
Закона. Томе сходно у смислу законских прописа
сасвим оправдано наше власти свима допуштеним
срствима прогоне оне, који живе у незаконитим
брачним заједницама или конкубинарима.

Овакав би се поступак власти у духу Устава
морао сваки пут без приговора одобрити, кад би
се наше власти у својим поступцима водиле и ду-

хом загарантоване грађанске једнакости пред законима.

Док се на име прогоне сиромашни, неукији и неугледнији конкубинарци без икаквог обзира, дотле се виши и угледнији штите, што се противи уставној грађанској једнакости пред законом.

Саданњи Министар шума и рудника и народни посланик станује заједно у хотелу и у кући Министарства шума на Авали са г-ђом Паулом Радуловић, и тражио је за њу као народни посланик од Народне скупштине под бр: 10081 од 1 септембра 1932 године за војњу повластицу, коју имају супруге народних посланика.

О томе постоји доказ у Народној скупштини

Министарство правде

Бр. 120281

4 децембра 1932 год.

Београд

Господине Претседниче,

Част ми је у прилогу под /1 доставити Вам пројекат Закона о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова, с молбом да исти поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част ми је доставити Вам под /2

у Београду, у којој му је под бр. 10182 од 7 септембра 1932 године, одбијена молба с мотивацијом да нема права за повластицу за војњу г-ђе Пауле Радуловић, кад му она није супруга него „домаћица“.

Како је Господине претседниче, давно већ прошло време Помпадурки, молим Вас да ми у Народној скупштини изволите одговорити:

Да ли сте вољни одредити да се законски прописи протегну на овај случај?

1 децембра 1932 године
у Београду.

народни посланик,
Стјепан Ваљавец, с. р.

Указ Његовог Величанства Краља од 25 новембра 1932 год. Бр. 120281, којим сам овлашћен да могу пројекат овог Закона поднети Народној претставништву на решење.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом израз мога високог поштовања.

Министар правде,

В. Максимовић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божијој и вољи народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, и по са слушању Нашег Министарског савета, а на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар правде да може поднети Народној претставништву Краљевине Ју-

15 новембра 1932 год.

Београд.

Министар правде

В. Максимовић, с. р.

гославије на решавање предлог Закона о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова.

Наш Министар правде нека изврши овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о

измени уводног Закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова

§ 1

Став 1 члана 1 уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама од 9 јула 1930 године мења се и гласи:

„1) Законик о судском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступак — Грпн) од 13 јула 1929 године, осим првог дела седме главе (§§ 164 до 174) о сиромашком праву, добија обавезну снагу на подручјима Стола седморице у Загребу, Одељења Б. Стола седморице у Загребу, Одељења Б. Београдског Касационог суда у Новом Саду и Врховног суда у Сарајеву 1 априла 1933 године, на подручју Апелационог суда у Београду 1 јануара 1934 године, а на подручјима Апелационог суда у Скопљу и Великог суда у Подгорици када то одреди Закон којим ће се на тим подручјима установити срески и окружни судови.“

§ 2

Закон о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 године мења се, како следи:

1) у § 11 став 2 на крају иза речи „за одређено време“ додају се речи „али најдуже за време од једне недеље“;

2) § 111 мења се и гласи:

„Сукоби о надлежности који настану између судова равних правних подручја на захтев ма кога суда, решава Касациони суд у већу предвиђеном у § 104.“

Ако јавна безбедност, лакоће поступка или друге нарочите потребе поступка захтевају, да се за кривично поступање уместо надлежног суда одреди који суд исте врсте другог правног подручја на захтев Апелационог суда, у чијем се подручју налази надлежни суд, решава о томе Касациони суд у поменутом већу.

Касациони суд у поменутом већу у случајевима кривичних дела за које се по прописима закона у појединим правним подручјима не може утврдити који је суд надлежан, повериће поступак суду ма кога правног подручја за који држи да ће кривични поступак најбрже, најлакше и с најмање трошкова извршити.

3) У § 117 на крају додаје се ово:

„Дан ступања на снагу прописа § 79 о службеној хаљини одредиће уредбом Министар правде“.

§ 3

1) Установљује се окружни суд са седиштем у Сушаку, који ће обухватити подручја данашњих среских судова, у Сушаку, Чабру, Делницама, Цриквеници, Новом, Сељу, Каству, Крку, Рабу и Пагу.

2) Срески суд у Новом укида се, а његово се садашње подручје припаја подручју среског суда у Цриквеници.

§ 4

Укида се експозитура Сомборског окружног суда у Чаковцу, а проширује се надлежност окружног суда у Вараждину на досадашње подручје ове експозитуре.

§ 5

За време од две године од дана обнародовања овога закона могу се судијски приправници постављати за судије среских судова одмах по положеном судијском испиту.

§ 6

Овлашћује се Министар правде, да може уштеде по свим партијама буџета расхода Министарства правде за 1932-33 годину употребити за покриће материјалних издатака око провођења Законика о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 године.

§ 7

1) Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а, изузев прописа § 3, добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама“; пропис § 3 добија обавезну снагу 1 априла 1933 године.

2) Министар правде се овлашћује да изда уредбе потребне за извршење овог закона.

Образложење предлога Закона о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова.

1) По Закону од 2 септембра 1931 године о измени уводног Закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама, „Службене новине“ Бр. 202-LXV од 5 септембра 1931 год. нови Грађански парнични поступак има да добије обавезну снагу за целу државу 1 јануара 1933 године.

Међутим посебне прилике на подручјима Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици захтевају, да се за ова подручја ступање на снагу новог Грађанског парничног поступка још једном одложи.

У погледу подручја Апелационог суда у Скопљу и Великог суда потребно је то већ с разлога, што су срески судови, без којих се нови Грађански парнични поступак не може увести у живот; до сада установљени тек на једном малом делу Апелационог суда у Скопљу, док на подручју Великог суда у Подгорици уопште још не постоје. Пошто се ови судови сада не могу установити, нити се може унапред знати, када ће то бити могућно, не преостаје друго него да се остави Закону, којим ће се установити срески судови, да одреди дан ступања на снагу новог Грађанског парничног поступка. Исто тако се не би могло препоручити, да се нови Грађански

парнични поступак већ сада уведе ни на подручју Апелационог суда у Београду, иако на њему већ постоје срески судови, то с разлога, што се на том подручју још није довољно уживио нови Кривични поступак, јер ако би се крај таквих прилика увео још и нови Грађански парнични поступак, прети опасност, да би то могло довести до поремећаја целог правосуђа на том подручју.

Што се тиче осталих подручја, нема оправданог разлога да се ступање на снагу новог поступка и за њих даље одложи. На подручјима Виших земаљских судова у Љубљани и Сплиту, Врховног суда у Сарајеву, Апелационог суда у Новом Саду, нема увођењу тог поступка готово никаквих сметњи, јер се тај нови поступак од поступка, који данас важи на прва два подручја скоро никако, а од поступка, који данас важи на последња два подручја само мало разликује. За последња два подручја нови поступак ће својим начелима о преклузијама, о недопустивости напошећа нових чиница и доказа у другостепеном поступку, о ограничењу усменог расправљања у другостепеном поступку чак донети знатних олакшица.

Што се пак тиче подручја Банског стола у Загребу, на овом подручју постоје додуше веће тешкоће за увођење у живот новог Грађанског парничног поступка, јер се овај по својим начелима битно разликује од оног, који данас важи на том подручју. Али ове тешкоће нису од толике важности, да би оне могле оправдати даље одлагање ступања на снагу новог поступка; то тим мање што, како је то опште признато, баш за то подручје постоји нарочита потреба да се сасвим недовољни стари поступак, који данас важи, што пре измени новим поступком.

Али пошто се припремне радње потребне за увођење у живот новог поступка у тим крајевима не могу довршити пре 1 јануара 1933 године, мора се и за ова подручја предвидети кратко одлагање ступања на снагу тог поступка, најме до 1 априла 1933 год. Такво кратко одлагање препоручују и буџетски разлози.

2) Овом приликом се према потреби, која се показала, предвиђају извесне измене и допуне Закона о уређењу редовних судова, и то:

а) прописом §-а 2 бр. 1 овог законског предлога предвиђа се измена прописа § 11 став 2 Закона о уређењу редовних судова, јер се појавила хитна потреба за таквом изменом. Наиме, садашњи текст тога прописа дао је повода схватању као да су претседници окружних судова овлашћени да по својој оцени наређују замењивање судија среских судова и на дуже време, иако је закон имао у виду само замењивање на најкраће време, да се задовоље најхитније потребе. Полазећи са ових схватања неки претседници окружних судова одређују подуже замењивање, чак и на више месеци, често и без нарочите потребе, не водећи при томе рачуна о расположивим кредитима. На овај начин траже се буџетски кредити и где то није неопходно потребно, а услед тога постају односни кредити недовољни за подмирење хитнијих потреба за које су фактично били одобрени. Да се томе стане на пут, мења се поменути пропис тако, да се претседницима окружних судова оставља само овлашћење да замењивање могу наредити најдуже за недељу дана. Ако би у којем случају требало замењивање за дуже време,

претседник окружног суда имаће да издејствује за то наређење од надлежне старије власти;

б) прописом § 2 бр. 2 мења се и допуњује § 111 Закона о уређењу судова у циљу, да се, према указаној потреби, омогући решавање сукоба између судова разних правних подручја по свим правним стварима као и делеговање судова из других правних подручја за поступак по кривичним делима.

в) прописом § 2 бр. 3 овог законског предлога, односно изменом § 117 Закона о уређењу редовних судова предвиђа се да се ступањем на снагу прописа § 79 истог закона о службеној хаљини одложи, јер данашње прилике не допуштају да се троши на установе, које нису неопходно потребне.

3) Установљење окружног суда у Сушаку предвиђено је већ прописом § 29 Закона о уређењу редовних судова, али је остављено Министру правде, да уредбом одреди рок, у којем ће се овај окружни суд образовати. Стављањем на снагу новог Грађанског парничног поступка, за који је везано и ступање на снагу Закона о уређењу редовних судова, настаје потреба, да се овај окружни суд установи прво зато што среским судовима по новом уређењу не припада таква надлежност каква припада данашњем среском суду у Сушаку као трговачком суду, па и зато што Окружни суд у Сушаку има по Закону о уређењу редовних судова да буде и поморски суд. Стога се предвиђа да се са стављањем на снагу поменутих закона у исто време установи и окружни суд у Сушаку. То је према поменутом могло бити одређено и уредбом. Али пошто је потребан закон у циљу одређења територијалне надлежности новог окружног суда, јер то није одређено поменутом §-ом 29 Закона о уређењу редовних судова, препоручило се је и једно и друго предвидети овим законским предлогом.

По § 3 законског предлога нови окружни суд у Сушаку има да обухвати подручја садашњих среских судова у Сушаку, Чабру, Делницама, Приквеници, Новом, која би се подручја издвојила из територијалне надлежности Окружног суда у Огулину, даље подручје Среског суда у Сењу, које би се издвојило из територијалне надлежности Окружног суда у Госпићу, и најзад подручја среских судова у Каству, Крку, Рабу и Пагу, која би се подручја издвојила из територијалне надлежности данашњег Земаљског суда у Шибенику. Сва та подручја гравитирају Сушаку и имају с њим најбоље везе па је стога у интересу народа овог краја да се та подручја стављају под територијалну надлежност новог Окружног суда у Сушаку.

Што се тиче подручја среских судова у Каству, Крку, Рабу и Пагу, треба споменути следеће. Оток Крк припадао је пре ослобођења подручју Окружног суда у Пули, Кастав подручју Котарског суда у Волоском — Опатији и преко њега Земаљском суду у Трсту, а Раб и Паг подручју Земаљског суда у Задру. Након ослобођења сва та подручја припојена су подручју Земаљског суда у Шибенику, то с разлога једнакости права. Међутим, велика удаљеност ових подручја од седишта Земаљског суда у Шибенику наноси народу ових крајева огромну штету и отежава вршење правосуђа за те крајеве, а од тога трпи и држава велику штету, јер се услед те велике удаљености трошкови кривичног поступка које у главном мора да сноси држава јако повећавају. Стога је у интересу народа, чији прет-

ставници непрестано траже припајање ових подручја новом Окружном суду у Сушаку, као и у интересу правилног вршења правосудја и државних финансија да се ово припајање сада врши. Таквом припајању не стоји данас на путу неједнакост права јер у већини области је међутим изједначење закона проведено. У колико то још није учињено, равлике између права, које данас важи на подручју ових срезова и на подручју осталог дела новог окружног суда у Сушаку, односно Апелационог суда у Загребу и Стола седморице у Загребу, нису тако велике, да би се то могло сматрати као сметња том припајању.

Овом приликом предвиђа се укидање Среског суда у Новом и припајање његовог подручја подручју Среског суда у Цриквеници. То је потребно с обзиром на то што је подручје данашњег Среског суда у Новом врло малено, па стога особље, које се мора држати за такав суд није довољно запослено, дачим Среском суду у Цриквеници недостаје довољно особље. Припајањем подручја садашњег Среског суда у Новом подручју Среског суда у Цриквеници постићиће се то, да ће се Среском суду у Цриквеници моћи дати толико особље колико је потребно за правилно отправљање судских послова за једно и за друго подручје, и то без штете по становништво Новског подручја. Поред тога ће се на овај начин уштедети и сразмерно велика кирија која се данас плаћа за Срески суд у Новом.

4) § 4 овог законског предлога предвиђа укидање експозитуре сомборског окружног суда у Чаковцу и припајање његовог подручја подручју Окружног суда у Вараждину. Ова мера потребна је не свмо у интересу штеђење него и у интересу правилног отправљања судских послова на том подручју.

Стављањем на снагу новог Грађанског парничног поступка за подручја Банског стола у Загребу и Апелационог суда у Новом Саду отклоњена је главна сметња, која је до сада постојала таквом припајању.

5) По чл. 3 Закона о судијама редовних судова од 8 јануара 1929 године за судију среског суда може бити постављен само онај који је после судијског испита провео најмање још једну годину у суду.

Пошто је у интересу успешног провођења новог парничног поступка потребно да се добије што већи број млађих судија зато што ће се старије судије теже уживети у нови поступак, било је већ чл. 48 уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама предвиђено, да се за прве две године од дана обнародовања тога Законика могу судијски приправници постављати за судије среских судова одмах по положеном испиту. Рок који је био предвиђен за ову олакшицу је међутим већ истекао. Рачунало, се је у оно доба тиме да ће у овом року нови Грађански парнички поступак бити уведен у живот у целој земљи.

Међутим посебне прилике захтевале су једно одлагање ступања на снагу овог поступка за целу државу и поновно одлагање ступања на снагу тог поступка за подручје Касационог суда у Београду и Великог Суда у Подгорици, како се то предвиђа § 1 овог законског предлога. С обзиром на то постаје потреба да се поновно да поменути олакшица за постизавање места судије код среских судова, и то барем још за време од две године. То се предвиђа § 5 овог законског предлога.

6) Увођење у живот новог Грађанског парничног поступка захтева извесне ванредне издатке као што су издаци за издавање новог Судског пословника, за издавање књиге формулара, за штампање самих формулара, с којим треба судове снабдевати и најпосле за снабдевање судова са литературом о новом Поступку. Ти издаци биће сразмерно незнатни, вероватно неће они прећи суму од 300 хиљада динара. Пошто се ова потреба не може подмирити из односних партија, јер они нису довољни ни за подмирење редовних потреба, предвиђа § 5 овог законског предлога овлашћење за Министра правде, да за подмирење ових ванредних потреба може употребити уштеде по свим партијама буџета расхода Министарства правде за годину 1932-33. То је оправдано не само за то што увођење у живот новог Поступка претставља велики корак у изједначењу законодавства, већ и зато, што ће то бити од користи и за државну касу, јер ће се тиме повећати приходи од судских такса.

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

Бр. 120282

4 децембра 1932 год.

Београд.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

Част ми је под $\frac{1}{1}$ доставити Вам пројекат Закона о седиштима и територијалној надлежности апелационих судова с молбом да исти поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част ми је доставити Вам под $\frac{2}{2}$ Указ Његовог Величанства Краља од 15 новембра

1932 год. Бр. 120282 којим сам овлашћен да могу пројекат овог Закона поднети Народној претставништву на решење.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом израз мога високог поштовања.

Министар правде,
Б. Максимовић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости божјој и вољи народној

Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра правде, и по са-
слушању Нашег Министарског савета, а на основу
члана 63 Устава Краљевине Југославије решили
смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар правде да може

15 новембра 1932 године

Београд.

Министар правде,

Б. Максимовић, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

СЕДИШТИМА И ТЕРИТОРИЈАЛНОЈ НАДЛЕЖНОСТИ АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА

§ 1

Садашњи апелациони судови у Београду, Скопљу
и Новом Саду, садашњи Бански стол у Загребу и са-
дашњи Виши земаљски судови у Љубљани и Сплиту
претварају се у апелационе судове по Закону о уре-
ђењу редовних судова од 18. јануара 1929 године,
а задржавају своју садашњу територијалну надлеж-
ност.

§ 2

1) Поред апелационих судова поменутих у § 1
установљује се још и апелациони суд са седиштем
у Сарајеву. Територијална надлежност овог апе-
лационог суда обухватиће подручје садашњег Врхов-
ног суда у Сарајеву.

2) Наређењем првог става не дира се у пропис
§ 103 став један Закона о уређењу редовних судова
од 18. јануара 1929 године.

§ 3

1) Од дана кад овај Закон добије обавезну снагу
неће се у Врховном суду у Сарајеву попуњавати
упражњена места све дотле док се садашњи број
његових судија не сведе на број од 11 судија, укључно
претседника.

2) По рангу најмлађе судије Врховног суда
преко броја од 11 судија, укључно претседника,
биће од дана кад овај Закон добије обавезну снагу
привремено на раду у апелационом суду у Сарајеву
задржавајући свој ранг и своје припадности
као касационе судије. Они ће се по реду свога ранга
враћати у Врховни суд, кад број његових судија
падне испод 11, а на њихова места постављаће се у
апелационом суду апелационе судије. По истом реду
ће ове судије по потреби, а по наређењу Министра
правде, замењивати спречене судије у Врховном
суду. По рангу најстарији од судија Врховног суда
додељених на рад Апелационом суду вршиће дуж-
ност претседника Апелационог суда, док овај не буде
постављен.

§ 4

Вршење судске власти Апелационог суда за
подручје садашњег великог суда у Подгорици уре-
диће се посебним законом.

§ 5

1) На подручју Врховног суда у Сарајеву у
ванпарничном поступку, подразумевајући овде и
стечајни поступак, као и поступак у земљишно-
књижним стварима, уколико је по постојећим про-
писима против одлука донесених у таквом поступку
правни лек допуштен, тај правни лек иде на Окружни
или Апелациони суд према томе, да ли је одлука
у првом степену донесена од Среског или Окружног
суда, а против одлука окружног или Апелационог
суда као суда другог степена правни лек иде на Вр-
ховни суд као одељење Касационог суда.

2) Уколико није у постојећим прописима што
друго наређено, правном леку на Врховни суд има
места онда, кад је суд другог степена преиначио
или укинуо одлуку суда првог степена, или када је
одлука суда другог степена, којом се потврђује од-
лука суда првог степена, у којој битној тачци у очи-
тој опреци са законом или са стањем списа или ако
је почињена ништавост.

§ 6

Сви кривични послови, за које је, у смислу
прописа чл. 14 Закона о стављању на снагу и уво-
ђењу у живот Кривичног законика, Законика о суд-
ском кривичном поступку и Закона о извршавању
казни лишења слободе од 16. фебруара 1929 године,
до сада био надлежан Врховни суд у Сарајеву као
Апелациони суд, прелазе даном кад овај закон до-
бије обавезну снагу у надлежност Апелационог суда
у Сарајеву, који се овим законом установљује.

§ 7

Послови ванпарничног поступка § 5), који се

на дан кад овај закон добије обавезну снагу затеку у Врховном суду, свршиће Врховни суд.

§ 8

Овлашћује се Министар правде, да може особље потребно за нови Апелациони суд у Сарајеву постављати и преко броја особља одређеног по свим буџетским партијама буџета расхода Министарства правде за 1933/34 годину и да може уштеде по свим партијама буџета расхода Министарства правде за 1932/33 и 1933/34 годину употребити за покриће личних и материјалних издатака око провођења овог закона.

§ 9

1) Овај закон добија обавезну снагу за свако од данашњих правних подручја када на дотичном подручју добије обавезну снагу Закон о уређењу редовних судова од 19 јануара 1929 године.

2) Министар правде се овлашћује да уредбом пропише ближа наређења потребна за извршење овог закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О СЕДИШТИМА И ТЕРИТОРИЈАЛНОЈ НАДЛЕЖНОСТИ АПЕЛАЦИОНИХ СУДОВА

I По § 31 Закона о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 године имају се седишта и територијална надлежност апелационих судова утврдити посебним законом.

Пошто нови Законик о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 године има да, заједно са Законом о уређењу редовних судова, за већи део државе добија обавезну снагу на дан 1 априла 1933 године, а један и други закон се без формирања апелационих судова не могу увести у живот, мора се Закон о установљењу апелационих судова хитно донети.

Међутим фактично треба установити апелационе судове само за подручја данашњег Врховног суда у Сарајеву и данашњег Великог суда у Подгорици, јер на осталим подручјима већ постоје апелациони судови, иако још са неједнаким називима, наиме у Београду, Скопљу, Новом Саду, Загребу («с називом «Бански сто»), Љубљани и Сплиту (последњи два с називом «Виши земаљски суд»), па ове треба само претворити у апелационе судове по новом Закону о уређењу редовних судова § 1 Зак. предлога).

Овим законским предлогом предвиђа се за сада установљење апелационог суда само за подручје данашњег Врховног суда у Сарајеву, дочим се установљење Апелационог суда за подручје данашњег Великог суда у Подгорици оставља за доцније §§ 2 и 4 законског предлога), то с разлога, што на подручју тог суда још није проведена нова судска организација и што се за то подручје као и за подручје Апелационог суда у Скопљу засебним законским предлогом предлаже да се одложи ступање на снагу новог Законика о судском поступку у грађанским парницама, док се на тим подручјима не установе срески и окружни судови,

Апелационим судовима остављају се територијалне надлежности према данашњим правним подручјима, иако се оне не подударују са подручјима бановина. Било би, без сумње, добро, ако би подручја

апелационих судова одговарала подручјима бановина, али се ово прилагођење подручја апелационих судова не може провести све докле, док се не проведе изједначење правосудног законодавства.

II Док се не установи један Касациони суд за целу земљу, данашњи Врховни суд у Сарајеву мора остати поред новог апелационог суда у Сарајеву као Одељење Касационог суда у смислу § 103 Закона о уређењу редовних судова. То се у ставу 2 §-а 2 овог законског предлога истиче.

Али ће се овај Врховни суд увођењем новог парничног поступка и установљењем апелационог суда за његово подручје знатно растеретити. По кривичним предметима, у којима данас мора да ради и као касација и као апелација, радиће у будуће само као касација, али и по грађанским предметима биће круг његовог рада као суда трећег степена мањи него данас, а нарочито биће ослобођен усмених расправа, који га данас јако терете.

За свршавање послова по новом делокругу биће Врховном суду довољно 11 судија уместо данашњих 21 судија.

Пошто се не би могло оправдати, да у једном суду буде више судија него што је фактично потребно, и пошто се с обзиром на данашње тешко стање државних финансија мора настојати, да се установљење нових апелационих судова проведе са што мање трошка, то овај законски предлог у § 3 предвиђа: прво, да се у Врховном суду неће попуњавати упражњена места, док се његов садашњи број судија не сведе на 11, укључно претседника, а друго да ће млађе судије Врховног суда, колико их буде било преко 11, привремено бити на раду у новом апелационог суду у Сарајеву. Разуме се, да ће они задржати свој положај као касационе судије. Они ће се постепено враћати у Врховни суд, кад год у њему број судија падне испод 11, а њихова ће се места у апелационог суду попуњавати апелационим судијама. Тако ће се десет места касационих судија постепено претварати у десет места апелационих судија. На овај начин моћи ће се установљење новог апелационог суда у Сарајеву провести без нарочитих нових буџетских издатака, јер ће се уштедама које ће се постићи поменути претварањем места касационих судија (судија Врховног суда) у места апелационе судије моћи подмирити трошак за судије које ће бити потребне новом апелационог суду преко оних десет судија, који ће добити уместо напуштених места судија Врховног суда.

III Установљење Апелационог асу ду Сарајеву омогућиће се, да се на подручју Врховног суда у Сарајеву систем трију инсталација проведе не само у парничном већ и ванпарничном поступку, како то већ данас вреди и на другим подручјима, где постоје апелациони судови. У том циљу требало је донети прописе о одношају судова у погледу степена као и о томе, под којим ће условима бити допуштен правни лек на трећи степен, т. ј. на Врховни суд као одељење Касационог суда. Ови се прописи предвиђају у § 5 овог законског предлога. При томе је требало нарочито споменути и стечајни поступак као и поступак у земљишнокњижним стварима с обзиром на то, што Стечајни закон и Закон о земљишним књигама додуше прописују, под којим је условима допуштен правни лек на трећи степен, али немају прописа о одношају судова у погледу степена. На-

против није требало нарочито споменути извршни (овршни) поступак, јер по пропису § 431 Грађанског парничног поступника за Босну и Херцеговину, који ће са осталим прописима тога поступника о извршењу и осигурним сретствима (обезбеђењу) стати на снази, док не добије обавезну снагу нови јединствени Закон о извршењу и обезбеђењу, имају се и у извршном поступку сходно примењивати прописи грађанског парничног поступка, уколико у делу о извршењу и осигурним сретствима нема нарочитих прописа. Разуме се, да ступањем на снагу новог Грађанског парничног поступника његови прописи и у том погледу замењују прописе Грађанског парничног поступка за Босну и Херцеговину, који престају важити) в. и чл. 3 Уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама). Према томе ће се ступањем на снагу новог Грађанског парничног поступника за подручје Врховног суда у Сарајеву на том подручју и прописи новог поступника о одношају судова у погледу степена (§§ 2 до 4) и о допуштености правног лека на трећи степен (§ 622) сходно примењивати и у извршном (овршном) поступку односно у поступку о осигурним сретствима (о обезбеђењу).

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

Бр. 120283

4 децембра 1932 год.

Београд.

Господине Претседниче,

Част ми је у прилогу под /1 доставити Вам пројекат Закона о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима, с молбом да исти поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част ми је доставити Вам под /2 Указ Његовог Величанства Краља од 25 новембра

IV У § 8 овог законског предлога предвиђа се потребно овлашћење за Министра правде, да сме уштеде по партијама буџета расхода Министарства правде за 1932/33 годину употребити за покриће материјалних издатака око установљења новог апелационог суда у Сарајеву. Ти трошкови биће незнатни, јер ће се нови Апелациони суд сместити у већ постојећу палату. Како је већ утврђено постоји само потреба за адаптирањем неколико просторија и за намештајем за нови суд. Даље се предвиђа, да се уштеде по партијама буџета расхода Министарства правде за 1933/34 могу употребити за покриће личних и материјалних трошкова око тог новог Апелационог суда и да се за тај нови суд сме постављати особље преко броја предвиђеног по поменутом буџету. Број тог потребног особља биће према изложеном незнатан. Исто тако ће материјални трошкови бити сразмерно незнатни. Они се не могу унапред предвидети, јер се не може већ сада утврдити колико ће за то бити потребно.

V Прелазна и завршна наређења §§ 6, 7 и 9 законског предлога не захтевају нарочито образложење.

1932 год. Бр. 120283, којим сам овлашћен да могу пројекат овог Закона поднети Народној претставништву на решење.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом израз мога високог поштовања.

Министар правде,
Б. Максимовић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра правде, и по саслушању Нашег Министарског савета, а на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар правде, да може

25 новембра 1932 год.

Београд.

Министар правде,
Б. Максимовић, с. р.

поднети Народној претставништву Краљевине Југославије на решавање предлог Закона о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима.

Наш Министар правде, нека изврши овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о
аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима

Члан 1

§ 110 Закона о чиновницима има се разумети тако, да је самим тим што се одлука о престанку службе позива на тај параграф констатовано, да је код службеника наступио који од случајева из овог

законског прописа, који повлачи престанак службе, па да је таква одлука донесена у смислу закона.

Члан 2

Овај Закон добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним новинама.

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

Бр. 120284

4 децембра 1932 год.

Београд.

Господине Претседниче,

Част ми је у прилогу под :/1 доставити Вам пројекат Закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима, с молбом да исти поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част ми је доставити Вам под :/2 Указ Његовог Величанства Краља од 25 новембра

1932 год. Бр. 120284, којим сам овлашћен да могу пројекат овог Закона поднети Народној претставништву на решење.

Изволите, Господине Претседниче, примити и овом приликом израз мога високог поштовања.

Министар правде,
Б. Максимовић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра правде, и по са слушању Нашег Министарског савета, а на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије реших смо и решавамо: Овлашћује се наш Министар правде,

25 новембра 1932 год.

Београд.

Министар правде,
Б. Максимовић, с. р.

да може поднети Народној претставништву Краљевине Југославије на решавање предлог Закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима.

Наш Министар правде, нека изврши овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ЗАКОН

измени § 253 Закона о јавним бележницима.

Члан 1

Пропис § 253 став 1 Закона о јавним бележницима од 11 септембра 1930 год. којим је наређено да Закон о јавним бележницима добије обавезну снагу и за подручје Врховног суда у Сарајеву ставља се ван снаге. Дан када ће тај Закон добити обавезну снагу и за то подручје одредиће Министар правде уредбом изданом по одобрењу Министарског савета.

Члан 2

Сви уговори и правна дела наведена у § 52 Закона о јавним бележницима склопљени односно учињени на подручју Врховног суда у Сарајеву после 26 новембра 1930 године сматрају се ваљаним и ако нису склопљени, односно учињени у облику јавнобележничког акта, ако иначе одговарају прописима који важе на том подручју.

Члан 3

Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу када се обнародује у „Службеним новинама“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Предлога Закона о измени § 253 Закона о јавним бележницима

По пропису § 253 Закона о јавним бележницима од 11 септембра 1930 године, тај Закон је на правном подручју Врховног суда у Сарајеву добио обавезну снагу 26 новембра 1930 године.

По § 250 став 2 тога Закона требало је на том подручју већ извршити попуњавање јавнобележничких места, али то до данас није учињено.

Данашње тешко економско стање народа не дозвољава да се установа јавног бележництва уведе у живот и на оним правним подручјима на којима је до сада није било, дакле ни на подручју Врховног суда у Сарајеву, јер то би значило наметнути народу нови терет. Зато треба одложити увођење ове, иначе корисне установе на том подручју док се економске прилике не поправе. Стога се предвиђа

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
Министарство иностраних послова
Пов. Бр. 19872.

Господине Претседниче,

У прилогу 1/1 част нам је доставити Вам оригинални Указ Његовог Величанства Краља од 12 новембра 1932 год., којим смо овлашћени у смислу чл. 63 Устава Краљевине Југославије, да можемо поднети на решавање Народном претставништву Предлог закона о Споразуму о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије, закљученом и потписаном у Риму, 22 октобра 1932 године.

у овом законском предлогу да ће се уредбом одредити дан када би се ова установа увела у живот на поменутом подручју. На исти начин одређен је дан увођења у живот јавног бележництва за подручје Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици.

Међутим по § 52 Закона од 24 новембра 1930 године требало је све уговоре и правна дела наведена у том параграфу склапати односно сачињавати у форми јавнобележничког акта. Али у пракси, како је то Министарству прадве, познато, ти су се уговори и правна дела на подручју Врховног суда у Сарајеву склапали односно сачињавали као и пре Закона о јавним бележницима по дотадашњим прописима т.ј. без јавнобележничког акта, то прво с разлога што није било јавних бележника, а друго с разлога што многи нису били упућени да су прописи § 52 Закона о јавним бележницима добили обавезну снагу. По строгом тумачењу закона сви ти уговори и правна дела били би неваљани. Пошто би то изазвало велики поремећај у правним односима и проузроковало велике штете народу, требало је једном изречном одредбом огласити наведене уговоре и правна дела за правноваљане.

Београд, 18 новембра 1932 год.

У прилогу 1/2 част нам је доставити Вам десет примерака Предлога закона са образложењем о горепоменутом Споразуму, с молбом да исти изволите изнети на решење пред Народну скупштину.

Молимо сматрати овај Предлог закона као хитан.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о нашем особитом поштовању.

Министар трговине и индустрије,
Др. Илија Шуменковић, с. р.

Министар иностраних послова,
Б. Јевтић, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије и Нашег Министра иностраних послова, а по саслушању Нашег Министарског савета решили смо и решавамо:

Овлашћују се Наш Министар трговине и индустрије и Наш Министар иностраних послова да могу

на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије поднети Народном претставништву на решавање Предлог закона о Споразуму о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије, закљученом и потписаном у Риму, 22 октобра 1932 године.

Наш Министар трговине и индустрије и Наш Министар иностраних послова нека изврше овај Указ.
22 новембра 1932. године,
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар трговине и индустрије,
Др. Илија Шумешковић, с. р.

Министар иностраних послова,
Б. Јевтић, с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

У низу компензационих и клириншких споразума закључених са разним државама у циљу, да се омогући размена добара која је постојећим девизним ограничењима иначе готово онемогућена, наша је држава сада са Италијом закључила Споразум ради регулисања плаћања у вези са узајамним разменама робе.

Као и у ранијим споразумима ове врсте, предвиђено је и овим споразумима уплаћивање куповне цене на збирни рачун, и то код нас код Народне банке, а у Италији код Италијанске банке у својству благајника Института Национале пер и Камби и кон л Естери. Оба завода одобраваће, један другоме, наплаћене суме по збирном рачуну, без интереса. Наша Народна банка одобраваће те суме у италијанским лирама. Оба завода извештаваће се, узајамно, о уплатама уз назначење датума сваке уплате. Продавцима ће се исплате вршити у границама расположивости, а по хронолошком реду.

Дуговања доспела а неисплаћена, пре ступања на снагу овог Споразума регулисаће се по овом Споразуму. Дуговања закључена у којој другој валути претвориће се у италијанске лире, по средњем курсу у Цириху. Тако исто, а по споразуму између уговорних страна, претвориће се у лире и дуговања

у валути чије би златно важење било обустављено после закључења уговора о набавци.

Од износа уплаћених за југословенску робу увезену у Италију, 85% унотребиће се за исплату извозницима италијанске робе у Југославију, а 15% ставиће се, у италијанским лирама, на расположење нашој Народној банци.

До потпуног регулисања дуговања, која потичу од увоза италијанске робе у Југославију, речени процент од 85% биће намењен: а) за 40/85 амортизовању речених дуговања; б) за 45/85 плаћању дуговања која потичу из увоза италијанске робе у Југославију, а која доспевају почев од дана ступања на снагу овог Споразума.

Увоз робе и у једну и у другу земљу допустиће се, ако заинтересовани докажу да су регулисали куповну цену или да су се обвезали да ће то учинити саобразно овом Споразуму.

Споразум је потписан 22 октобра 1932. Ратификовање има се извршити у Риму што пре. Исти може и пре ратификовања бити стављен на снагу изменом нота. Важиће два месеца, стим, да ће се по истеку овога рока увек прекутно продужавати на по месец дана, ако се не откаже на петнаест дана пре истека свакога од тих рокова.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

Споразуму о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије, закљученом и потписаном у Риму, 22 октобра 1932 — X године, који гласи:

Одобрава се и добија законску снагу Споразум о уређењу трговинског промета између Краљевине Југославије и Краљевине Италије, закључен и пот-

писан у Риму, 22 октобра 1932 — X године, чији текст у преводу и француском језику гласи:

СПОРАЗУМ

о уређењу плаћања трговинског промета између Југославије и Италије.

ACCORD POUR REGLER LES PAYEMENTS DES ECHANGES COMMERCIAUX ENTRE LA YUGOSLAVIE ET L'ITALIE

Les soussignés dûment autorisés à cet effet:

M. le Dr. Melko Čingrija, premier sous Gouverneur de la Banque Nationale Yougoslave, représentant le Gouvernement Royal de Yougoslavie;

M. le Dr. Bonifacio Francesco Ciancarelli, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire, Directeur général des Affaires Economiques, représentant le Gouvernement Royal d'Italie,

Потписани уредно овлашћени у ову сврху:
Г. Др. Мелко Чингрија, вице-гувернер Народне банке Краљевине Југославије, претставник Југословенске Краљевске владе,
Г. Др. Бенифачио Франческо Чианкарели, изванредни посланик и пуномоћни Министар, Генерални директор за економске послове, претставник италијанске Краљевске владе,

У циљу уређења плаћања која проистичу из
узајамне размене робе између обеју земаља,
Уговорили су следеће:

Чл. 1

Плаћања која произилазе из размене робе између Италије и Југославије вршиће се путем компензације по прописима и начину назначеним члановима који следеју.

Полагања извршена од стране дужника неће овога све дотле ослободити док његов поверилац не буде примио износ свога потраживања саобразно овоме Споразуму.

Чл. 2

Сваки дуг по куповини југословенске робе увезене у Италију и сваки пренос девиза из Италије у Југославију, који се односи на увоз југословенске робе у Италију, мора да буде измирен путем полагања у италијанским лирама куповне цене или одговарајуће вредности робе, код Банка д'Италија, у својству благајника Института Национале пер и Камби кон л Естеро (Национални институт за размену са иностранством).

Института Национале пер и Камби кон л Естеро одобраваће плаћене суме у једном збирном рачуну, без интереса, који ће у својим књигама отворити на име Народне банке Краљевине Југославије.

Чл. 3

Сваки дуг по куповини италијанске робе увезене у Југославију и сваки пренос девиза из Југославије у Италију, који се односи на увоз италијанске робе у Југославију, мора да буде извршен путем полагања куповне цене или одговарајуће вредности робе код Народне банке Краљевине Југославије.

Народна банка Краљевине Југославије одобраваће на плаћене суме у италијанским лирама у једном збирном рачуну, без интереса, који ће у својим књигама отворити на име Института Национале пер и Камби кон л Естеро.

Чл. 4

Института Национале пер и Камби кон л Естеро и Народна банка Краљевине Југославије узајамно ће се обавештавати о примљеним уплатама са назначењем датума сваког полагања, оељашћујући на тај начин исплату односним продајцима према одредбама чланова 5 и 7.

Института Национале пер и Камби кон л Естеро вршиће све исплате на терет збирног рачуна о коме је реч у чл. 2.

Исто тако и Народна банка Краљевине Југославије вршиће све исплате на терет збирног рачуна о коме је реч у чл. 3.

Чл. 5

Продавци имају права да захтевају износе који им припадају, по хронолошком реду уплаћивања о чему је реч у чл. 4, и према одредбама чл. 7, у границама расположивости која постоји респективно на збирном рачуну код Института пер и Камби Национале кон л Естеро, за извознике италијанске

dans le but de régler les paiements dérivant des échanges réciproques de marchandises entre les deux Pays, sont convenus de ce qui suit:

Art 1

Les paiements résultant des échanges de marchandises entre l'Italie et la Yougoslavie seront effectués moyennant compensation d'après les règles et les modalités indiquées dans les articles suivants.

Les versements effectués par le débiteur ne seront pas libératoires tant que son créancier n'aura pas perçu le montant de son crédit en conformité du présent Accord.

Art 2

Toute dette pour achat de marchandises yougoslaves importées en Italie et tout transfert de devises de l'Italie en Yougoslavie afférent à l'importation de marchandises yougoslaves en Italie, devront être réglés moyennant le versement en liras italiennes du prix d'achat ou de la contrevaieur de la marchandise auprès de la Banca d'Italia, en sa qualité de caissier de l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero.

L'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero créditera les sommes encaissées dans un compte commun, sans intérêts, qu'il ouvrira dans ses livres au nom de la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie.

Art 3

Toute dette pour achat de marchandises italiennes importées en Yougoslavie et tout transfert de devises de la Yougoslavie en Italie afférent à l'importation de marchandises italiennes en Yougoslavie devront être réglés moyennant le versement du prix d'achat ou de la contrevaieur de la marchandise auprès de la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie.

La Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie créditera en liras italiennes les sommes encaissées dans un compte commun, sans intérêts, qu'elle ouvrira dans ses livres au nom de l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero.

Art 4

L'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero et la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie se donneront réciproquement avis des versements reçus, avec indication de la date de chaque encaissement, autorisant de cette façon le paiement aux vendeurs respectifs d'après les dispositions des articles 5 et 7.

L'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero portera chaque paiement au débit du compte commun dont à l'art 2.

De même la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie portera chaque paiement au débit du compte commun dont à l'Art 3.

Art 5

Les vendeurs ont droit d'exiger les montants leur revenant d'après l'ordre chronologique des encaissements dont à l'art 4 et d'après les dispositions de l'art 7, dans les limites des disponibilités existant respectivement dans le compte commun auprès de l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero, pour les exportateurs des marchandises italiennes, et dans le compte commun auprès de la Banque Nationale du

робе, и на збирном рачуну Народне банке Краљевине Југославије за извознике југословенске робе.

Royaume de Yougoslavie pour les exportateurs des marchandises yougoslaves.

Чл. 6

Дугови који проистичу из размене робе и чији су рокови доспели, али који још нису уплаћени пре ступања на снагу овога Споразума, биће уређени сходно одредбама садржаним у овом Споразуму. Дугови који гласе на другу монету биће претворени у италијанске лире по средњим текућим курсевима у Цириху.

Но ако се ради о дуговима који гласе на једну монету чије је златно важење било укинато после склапања уговора о испоруци, из којих су ти дугови и проистекли, уређење путем клиринга биће извршено под условом да износи самих дугова буду претворени у италијанске лире по споразуму између уговорних странака.

У случају ако би у земљи купца, због дуговања која проистичу из размене робе, биле извршене уплате у корист иностраног продавца на један рачун на име самог продавца, или на рачун неког трећег (једне банке), Института Национале пер и Камби кон л Естеро и Народна банка Краљевине Југославије додељиваће, уз подношење потребних докумената, дозволе потребне за уплату потраживања које постоје, на збирни рачун у земљи купца, и за искоришћење односног износа под условима овога Споразума, као да су били непосредно уплаћени од стране самог купца, према одредбама чланова 2 и 3.

Чл. 7

Од износа уплаћених од стране увозника југословенске робе у Италију Институт Национале пер и Камби кон л Естеро, биће употребљено 85% за плаћање потраживања у корист извозника италијанске робе у Југославију, а 15% биће стављено на расположење Народној банци Краљевине Југославије у италијанским лирама.

До потпуне исплате дугова о којима је реч у чл. 6, а који проистичу из увоза италијанске робе у Југославију, проценат од 85% о коме је реч у претходној алинеји, биће опредељен:

- а) за 40/85 за амортизацију дугова горе предвиђених;
- б) за 45/85 за исплату дугова који проистичу из увоза италијанске робе у Југославију, а који доспевају почев од дана ступања на снагу овога Споразума.

Ако се на крају сваког месеца појави извесна расположивост на квоти одређеној за исплату дугова о којима је реч под б), ова расположивост биће такође употребљена за намирење дугова о којима је реч под а).

Чл. 8

Да би се југословенској роби дозволио увоз у Италију, односно италијанској роби увоз у Југославију, заинтересовани ће морати да поднесу доказ да су намирили куповну цену исте или њену одговарајућу вредност, или пак да су се обавезали да изврше намирење саобразно овоме Споразуму.

Art 6

Les dettes résultant des échanges de marchandises qui étaient échues, mais pas encore payées, avant l'entrée en vigueur du présent Accord, seront réglées conformément aux dispositions contenues dans cet Accord. Les dettes libellées en autre monnaie seront converties en lires italiennes à la moyenne des cours courants à Zurich.

Toutefois, s'il s'agit de dettes libellées dans une monnaie dont le change-or a été suspendu après la stipulation des contrats de fourniture desquels les dettes sont résultées, le règlement par moyen de clearing sera effectué à la condition que les montants des dettes mêmes soient convertis en lires italiennes d'entente entre les parties contractantes.

Au cas où dans le Pays de l'acheteur, à la suite des dettes résultant de l'échange de marchandises, des versements auraient été effectués en faveur du vendeur étranger sur un compte au nom du vendeur même, ou bien sur le compte d'un tiers (une Banque), l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio et la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie, l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio et la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie, sur présentation des documents requis, accorderont les autorisations nécessaires pour le versement de crédits existants sur le compte commun dans le pays de l'acheteur, et pour utiliser les montants respectifs aux conditions du présent Accord, comme s'ils avaient été directement versés par l'acheteur même, suivant les dispositions des articles 2 et 3.

Art 7

Des montants versés par les importateurs de marchandises yougoslaves en Italie à l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Esterio, 85% seront employés pour le payement des crédits en faveur des exportateurs de marchandises italiennes en Yougoslavie et 15% seront tenus à la disposition de la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie, en lires italiennes.

Jusqu'au règlement total des dettes dont à l'art 6, résultant de l'importation de marchandises italiennes en Yougoslavie, le pourcentage de 85%, dont à l'alinéa précédent, sera destiné:

- a) pour 40/85 à l'amortissement des dettes susvisées;
- b) pour 45/85 au payement des dettes résultant de l'importation de marchandises italiennes en Yougoslavie à échoir à partir de la date d'entrée en vigueur du présent Accord.

A la fin de chaque mois s'il y aura une disponibilité sur la quote-part affectée au payement des dettes dont à la lettre b), cette disponibilité sera aussi employée pour le règlement des dettes dont à la lettre a).

Art. 8

Pour que les marchandises yougoslaves soient admises à l'importation en Italie et, respectivement, les marchandises italiennes soient admises à l'importation en Yougoslavie, les intéressés devront fournir la preuve d'en avoir réglé le prix d'achat ou la contrevaieur, ou bien d'avoir pris l'engagement

Чл. 9

За све што није предвиђено у претходним члановима имаће пуну и законску примену мере усвојене, по заједничком споразуму, од стране Института Национале пер и Камби кон л'Естере и Народне банке Краљевине Југославије у циљу да се обезбеди компензација о којој је реч у чл. 1.

Чл. 10

Овај Споразум биће ратификован, а инструменти ратификације биће измењани у Риму што пре. Но ипак, овај Споразум моћи ће привремено да ступи на снагу изменом нота.

Овај Споразум стављен на снагу, трајаће два месеца, а сматраће се да је продужен за даље периоде од по једног месеца ако не буде био отказан претходним обавештењем на петнаест дана пре истека рока.

У потврду чега су потписани ставили своје потписе на овај Споразум.

Рађено у два примерка у Риму, 22 октобра 1932 — X године.

Др. Мелко Џингрија, с. р.   Б. Ф. Чианкарели, с. р.

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и када се обнародује у „Службеним новинама“, а

d'effectuer ce règlement en conformité du présent Accord.

Art. 9

Pour tout ce qui n'est pas prévu dans les articles précédents, auront pleine et légale application les mesures adoptées, d'un commun accord par l'Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero et la Banque Nationale du Royaume de Yougoslavie dans le but d'assurer la compensation dont à l'art. 1.

Art. 10

Le présent Accord sera ratifié et les instruments de ratification seront échangés à Rome le plus tôt possible. Cet Accord pourra néanmoins entrer en vigueur, à titre provisoire, par échange de notes.

L'Accord, mis en vigueur, aura une durée de deux mois, et il s'entendra prolongé pour des périodes ultérieures d'un mois s'il ne sera pas dénoncé par un avis préalable de quinze jours.

EN FOI DE QUOI les soussignés ont signé le présent Accord.

FAIT en double exemplaire à Rome, le 22 Octobre 1932-X.

Dr. Melko Ćingrija, m. p.   B. F. Ciancarelli, m. p.

§ 2

обавезну силу добија по извршењу размене ратификационих инструмената.